

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 4 – LANDSCHAP, NATUUR EN MILIEU

79

1. BEHEERSOVEREENKOMSTEN MET DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)	80
1.1. BEHEREN VAN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN	81
1.2. BEHEREN VAN PERCEELSRANDEN	82
1.3. BOTANISCH BEHEER: SOORTENRIJKE GRASLANDEN EN KRUIDENRIJKE AKKERS	84
1.4. EROSIEBESTRIJDING OP EROSIEGEVOELIGE PERCELEN	85
1.5. SOORTENBESCHERMING	88
1.6. VERMINDERDE BEMESTING VOOR EEN BETERE WATERKWALITEIT	91
1.7. WERKWIJZE	92
2. BEBOSSEN VAN LANDBOUWGRONDEN	93
3. ECOLOGIEPREMIE VOOR ONDERNEMINGEN DIE DUURZAAM INVESTEREN	94
3.1. DE ECOLOGIEPREMIE KORT SAMENGEVAT	94
3.2. HET WETTELIJKE KADER	96
3.3. VOORWAARDEN	97
3.4. BEOORDELING VAN HET INVESTERINGSPROJECT	106
3.5. SUBSIDIEBEREKENING, UITBETALING EN TERUGVORDERING	110
3.6. BOEKEN, AFSCHRIJVEN EN FISCALE VRIJSTELLING	111
4. INVESTERINGSAFTREK VOOR ENERGIEBESPARENDE EN MILIEUVRIENDELIJKE INVESTERINGEN VAN ONDERNEMINGEN	112
4.1. ENERGIEBESPARENDE INVESTERINGEN	112
4.2. MILIEUVRIENDELIJKE INVESTERINGEN IN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING	113
5. MILIEUVRIENDELIJKE VOERTUIGEN	114
5.1. EEN ROEFILTER INBOUWEN IN EEN BESTAANDE WAGEN	114
5.2. BELASTINGSVOORDEEL BIJ AANKOOP VAN EEN MILIEUVRIENDELIJKE WAGEN	114
6. BELASTINGSVOORDELEN VOOR ENERGIEBESPARENDE WOONINVESTERINGEN	116
7. ECO-CHEQUES VOOR WERKNEMERS	117
8. ECO-EFFICIËNTIESCAN: MEER DOEN MET MINDER	118
8.1. WAT IS ECO-EFFICIËNTIE?	118
8.2. HOE SCAN IK MIJN BEDRIJF?	119
9. AGENTSCHAP ONDERNEMEN: ENERGIEDIENSTEN VOOR ONDERNEMINGEN	121
10. VAL-I-PAC: SELECTIEF SORTEREN VAN VERPAKKINGSAFVAL BIJ KMO'S	122
11. DE GROENE SLEUTEL: ECOLABEL VOOR TOERISME EN RECREATIE	123
12. ANDERE ECOLOGISCHE STEUNMAATREGELEN	125
12.1. OVERZICHTSWEBSITE AANMOEDIGINGSMAATREGELEN ENERGIEBESPARING	125
12.2. SUBSIDIES VOOR BOSBEHEERDERS	126
12.3. PROJECTSUBSIDIEBESLUIT: PROJECTEN MET EEN DUIDELIJKE MEERWAARDE VOOR NATUUR EN/OF MILIEU IN VLAANDEREN	126
12.4. VITO- PRODEM: ONDERZOEK EN DEMONSTRATIE VAN MILIEU- EN ENERGIEVRIENDELIJKE TECHNOLOGIEËN	127
12.5. MIP2: ONTWIKKELING VAN DUURZAME TECHNOLOGIEËN EN PRODUCTEN DOOR ONDERZOEKINSTELLINGEN EN BEDRIJVEN	127
12.6. ECO-INNOVATIE: INNOVATIEVE PROJECTEN, DIENSTEN EN TECHNOLOGIEËN	128
12.7. LIFE+	128

12.8.	KCI KADERPROGRAMMA VOOR CONCURRENTIEVERMOGEN EN INNOVATIE	128
13.	PROVINCIALE ECOLOGISCHE STEUNMAATREGELEN	129
13.1.	LIMBURG	129
13.2.	OOST-VLAANDEREN	129
13.3.	VLAAMS-BRABANT	130

HOOFDSTUK 4 – LANDSCHAP, NATUUR EN MILIEU

Paardrijden is misschien wel het mooiste voorbeeld van milieuvriendelijk vervoer. Een hoofdstuk over ecologie, landschap, natuur en milieu kon dus zeker niet ontbreken in dit dossier.

Het leefmilieu van uw paard drukt ontegensprekelijk een stempel op zijn/haar gezondheid en kwaliteiten. Omgekeerd kan ook dit edeldier de omgeving zowel positief als negatief beïnvloeden. Het wordt steeds belangrijker om met deze wisselwerking rekening te houden. Daarom moedigt de overheid milieubewustzijn aan door diverse steunmaatregelen beschikbaar te stellen. Hieronder vindt u enkele mogelijkheden die de positieve relatie tussen paard en natuur kunnen versterken. Ook de biologische landbouw en de Agromilieuverbintenissen passen binnen dit kader. Deze thema's werden reeds behandeld in hoofdstuk 3 aangezien ze sterk betrekking hebben op de landbouwsector.

Dit document dateert van 2010. Deel 1 "Beheersovereenkomsten met de Vlaamse Landmaatschappij" werd echter geüpdate in juli 2012.

1. BEHEERSOVEREENKOMSTEN MET DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)

Zoals u leest in hoofdstuk 2 schenkt het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) niet enkel aandacht aan het landbouwen *an sich* maar ook aan het platteland waarop agrarische activiteiten worden uitgevoerd. Deze pijler binnen het Europees Landbouwbeleid wordt het Europees Plattelandsbeleid genoemd. De eisen en steunmaatregelen die hierin beschreven worden, vertaalde Vlaanderen in een Vlaams Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO II). Dit moet het Vlaamse platteland op een duurzame manier helpen ontwikkelen aan de hand van richtlijnen en steunmaatregelen.

Volgens het PDPO II dragen milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden bij tot de duurzame ontwikkeling van het platteland. Daarom riep de Vlaamse Overheid de subsidie *Agromilieumaatregelen* in het leven.¹ Landbouwers die hun gronden volgens welbepaalde milieuvriendelijke standaarden bewerken of beplanten, krijgen hiervoor een vergoeding.

Er bestaan 2 soorten Agromilieumaatregelen:

- *Agromilieuverbintenissen*: Af te sluiten met het Agentschap voor Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid
- *Beheerovereenkomsten*: Af te sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

De Agromilieuverbintenissen kwamen reeds aan bod in hoofdstuk 3. Nu is het de beurt aan de beheerovereenkomsten afgesloten met de VLM.

Landbouwers² kunnen op vrijwillige basis beheerovereenkomsten sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. Hiermee engageren ze zich om gedurende ten minste 5 jaar hun percelen natuurvriendelijk te beheren. In ruil voor de naleving van de milieuvoorwaarden ontvangen ze jaarlijks een vooraf bepaalde vergoeding van de overheid. Deze dekt de verlaagde opbrengsten die het gevolg kunnen zijn van de genomen maatregelen. Ook het extra werk dat de overeenkomst met zich mee brengt, wordt erdoor gecompenseerd. Het bedrag van de vergoeding varieert naargelang het pakket.

Een beheerovereenkomst start altijd op 1 januari. Aan het begin van de vijfjarige periode legt u de percelen vast waarop u de maatregelen zal toepassen. U kunt deze gedurende de looptijd van de beheerovereenkomst niet zomaar verplaatsen naar een ander perceel. Er bestaan wel enkele uitzonderingen.

Beheerovereenkomsten worden enkel gesloten op landbouwgronden. Indien deze in een erkend natuur- of bosreservaat of een uitbreidingszone van een erkend natuurreservaat liggen, komen ze niet in aanmerking. Sommige overeenkomsten kunnen bovendien niet overal in Vlaanderen gesloten worden, maar enkel in de beheergebieden die zijn aangeduid voor een welbepaalde beheerdoelstelling. Met andere woorden: Op plaatsen waar het zinvol is, rekening houdend met de actuele en potentiële kwaliteiten van natuur, landschap en streekidentiteit.

Er bestaat een groot aantal beheerpakketten onderverdeeld in 6 doelstellingen. Een beheerovereenkomst kan uit één of meerdere van deze pakketten bestaan. Indien ze gecombineerd worden, moeten ze elkaar aanvullen en

---

¹ De Agromilieumaatregelen vallen onder As twee van het PDPOII. Hierover vindt u meer informatie in hoofdstuk 2.

² In het kader van de beheerovereenkomsten wordt u als landbouwer beschouwd indien u beschikt over een landbouwnummer toegekend door het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

onderling verenigbaar zijn. Niet alle combinaties zijn mogelijk. Bovendien kan u een beheervergoeding niet combineren met andere vergoedingen die u toegekend krijgt voor dezelfde of soortgelijke maatregelen.

1.1. BEHEREN VAN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

Een aantal beheerpakketten heeft tot doel om kleine landschapselementen zoals heggen, houtkanten, houtwallen en poelen aan te leggen of in stand te houden. Deze verfraaien niet enkel het uitzicht van het landschap, maar kunnen ook nuttig zijn voor de paarden die erop leven (als drinkgelegenheid of weideafrastering bijvoorbeeld).

- *Heggen* zijn lijnvormige elementen in het landschap die bestaan uit houtige gewassen. Ze worden gekenmerkt door een compacte structuur die door minimaal onderhoud in vorm wordt gehouden. De brede houtige begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit struweelsoorten.
- *Hagen* zijn lijnvormige aangeplante elementen in het landschap die hoofdzakelijk bestaan uit houtige gewassen. Ze worden ook gekenmerkt door een compacte structuur die door knippen en scheren in vorm wordt gehouden. De houtige begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit struiksoorten. De omlooptijd voor het onderhoud van een haag is korter dan die voor een heg.
- *Houtkanten* zijn stroken grond (taluds en beekoevers inbegrepen) die met bomen, struiken en kruiden begroeid zijn. Het onderhoud bestaat in het periodiek kappen van de houtige gewassen tot aan de grond.
- *Houtwallen* zijn houtkanten die op een verhoogd stuk grond staan.
- *Poelen* zijn plassen water die geïsoleerd liggen in het landschap. Dat betekent dat deze gevoed kan worden door een waterloop maar door de geïsoleerde ligging van de poel bestaat er een duidelijke scheiding tussen beide.

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert kan hij/ zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor het aanplanten of onderhouden van een heg of haag:

aanplanten van houtige landschapselementen	
aanplanten van een heg	1,41 of 1,54 euro per meter
aanplanten van een haag	2,47 of 3,04 euro per meter
aanplanten van houtkanten en houtwallen	37,20 of 49,68 euro per are
onderhouden van bestaande houtige landschapselementen	
onderhouden van een bestaande heg	1,5 euro per meter
onderhouden van een bestaande haag	1,5 euro per meter
onderhouden van bestaande houtkanten of houtwallen	20,98 euro per are

aanleggen en onderhouden van poelen	
aanleg van een poel tot 50 m ²	95,45 euro per poel
aanleg van een poel tussen 51 en 100 m ²	120,13 euro per poel
aanleg van een poel tussen 101 en 150 m ²	144,57 euro per poel
onderhouden van een bestaande poel	
onderhoud van een poel tot 50 m ²	24,80 euro per poel
onderhoud van een poel tussen 51 en 100 m ²	34,25 euro per poel
onderhoud van een poel tussen 101 en 150 m ²	47,75 euro per poel

Het verschil in vergoeding tussen bijvoorbeeld 1,41 en 1,54 euro/m betreft het gebruikte soort plantgoed. Het is een vereiste om streekeigen soorten te gebruiken. Als het plantgoed ook het certificaat heeft van “autochtoon” plantmateriaal, dan geldt het hoogste tarief (dus 1,54 euro/m of 3,04 euro/m). Dit laatste plantgoed is immers duurder.

1.2. BEHEREN VAN PERCEELSRANDEN

De randen van uw gronden zijn vaak belangrijker dan u denkt. Indien ze niet goed onderhouden worden stromen voedingsstoffen en bestrijdingsmiddelen via deze stroken naar de waterlopen. Daarom riep men de *Beheerovereenkomsten Perceelsrandenbeheer* in het leven.

Er bestaan twee pakketten:

- Het instappakket *perceelsrandenbeheer milieu* beoogt het aanleggen van een beschermingsstrook langs kwetsbare elementen zoals waterlopen, bossen en holle wegen. Deze strook moet die elementen vrijwaren van afstromende bodemdeeltjes, voedingsstoffen (meststoffen) en bestrijdingsmiddelen.
- Het pakket *perceelsrandenbeheer natuur* is gelijkaardig aan het instappakket, maar heeft ook het ontwikkelen van natuurwaarde in de beschermingsstrook tot doel. Voor het beheer van de rand kan gekozen worden uit maaien vanaf 15 juni, maaien of klepelen vanaf 15 juli, maaien of klepelen als duorand of triorand. Het maakt niet uit welke teelt verbouwd wordt op het perceel waarop de strook ligt. Het instappakket laat eveneens een beperkt gebruik van de beschermingsstrook toe, bijvoorbeeld als doorgang om paarden naar de wei te leiden. Die mogelijkheden ontbraken in het verleden en werden als een probleem ervaren op het terrein. Zij beïnvloeden de milieu- of natuurkwaliteitsdoelstelling echter niet.

De beschermingstroken worden tot stand gebracht door bestaande grasstroken te behouden of door stroken grond *in te zaaien met een grasmengsel*. Dit mengsel bestaat minstens uit 3 soorten gras of kruidachtigen, waarvan ten minste 2 grassoorten. Het aandeel kruidachtigen in het mengsel bedraagt maximaal 10 %. Het aandeel Engels- of Italiaans raaigras in het grasmengsel bedraagt samen maximaal 40 procent. De hoeveelheid gebruikt zaaigoed mag niet hoger zijn dan 20 kg per ha. **De toegelaten gras- en kruidsoorten vind je in onderstaande tabel:**

Type	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Grassoorten	engels* - of italiaans raaigras	Lolium perenne/multiflorum
	timotee	Phleum pratense subsp. pratense
	rood zwenkgras*	Festuca rubra
	kropaar	Dactylis glomerata
	beemdlangbloem	Festuca pratensis
	gewoon struisgras*	Agrostis capillaris
	nietzwenkgras*	Festuca arundinaceae
	reukgras*	Anthoxanthum odoratum
	veldbeemdgras*	Poa pratensis
	ruw Beemdgras*	Poa trivialis
	kweek*	Elymus repens
	grote vossestaart	Alopecurus pratensis
	fioringras*	Agrostis stolonifera
	gestreepte witbol*	Holcus lanatus
	Kruidachtigen	rode klaver
witte klaver		Trifolium repens
luzeme		Medicago sativa

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert, kan hij/ zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor het aanleggen van beschermingsstroken langs kwetsbare elementen:

aanleggen van beschermingsstroken langs kwetsbare elementen	
perceelsrandenbeheer natuur	1.581 euro per ha
perceelsrandenbeheer milieu	845 euro per ha

1.3. BOTANISCH BEHEER: SOORTENRIJKE GRASLANDEN EN KRUIDENRIJKE AKKERS

De pakketten botanisch beheer werden uitgewerkt om de aanwezigheid van...

- waardevolle kruiden in akkers en
- diverse grassoorten in graslanden

... te behouden en ontwikkelen.

De beheersovereenkomsten botanisch beheer kunnen alleen aangevraagd worden in bepaalde gebieden (beheergebieden voor botanisch beheer). De natuurwaarde van een grasland evolueert slechts heel geleidelijk. Door later te maaien kunnen soortenarme graslanden kunnen zich ontwikkelen tot soortenrijke, maar enkel dat volstaat niet. Door bestrijdingsmiddelen en meststoffen af te zweren, wordt immers meer bereikt. Hoe hoger de natuurlijke soortenrijkdom van het grasland, hoe langer gewacht kan worden met maaien. Ook het uitstellen van beweiding kan de soortenrijkdom van grasland in stand houden.

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert, kan hij/zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor botanisch beheer:

zorgen voor natuurlijke graslanden	
grasland, maaien vanaf 1 juni	925 euro per ha
grasland, maaien vanaf 16 juni	1.051 euro per ha
grasland, beweiden vanaf 1 juni	833 euro per ha
ontwikkelen van kruidenrijke akkers	
akkerland, vollevelds	816 euro per ha

1.4. EROSIEBESTRIJDING OP EROSIEGEVOELIGE PERCELEN

Erosie door water is een proces waarbij bodemdeeltjes door regendruppels en afstromend water worden losgemaakt en getransporteerd. Dat proces leidt o.m. tot een afname van de bodemkwaliteit en -productiviteit, maar ook tot belangrijke schade door modderoverlast in stroomafwaarts gelegen (woon)gebieden. Erosie is één van de belangrijkste vormen van bodemaantasting in Vlaanderen.

De *Beheerovereenkomsten Erosiebestrijding* kunnen alleen gesloten worden in de erosiegevoelige gebieden. Erosie kan worden beperkt door de structuur van de bodem op peil te houden of op peil te brengen, de bodem een ruwer oppervlak te geven en deze zo veel mogelijk (tot zelfs permanent) bedekt te houden. De werkwijzen om erosie te bestrijden worden onderverdeeld in twee groepen: Brongerichte maatregelen en symptoombestrijdende maatregelen:

Brongerichte maatregelen zoals niet-kerende bodembewerking en directe inzaai kunnen erosie beperken. Die vormen van minimale bodembewerking hebben als kenmerk dat oogstresten of afgestorven groenbedekkers de akkers beschermen tegen druppelinslag. Ze remmen ook oppervlakkig afstromend water af. Als landbouwers deze techniek jaar na jaar op hetzelfde perceel toepassen, verhogen ze de hoeveelheid organisch materiaal in de toplaag van de bodem en neemt de regenwormactiviteit toe. De bodem wordt zo toegankelijker voor het hemelwater, dat makkelijker in de grond zal doordringen. Water dat in de bodem dringt, stroomt niet meer af en veroorzaakt dus geen erosie meer.

- Bij *directe inzaai* wordt een gewas met een speciale zaaimachine gezaaid in de vegetieresten van de vorige oogst of van de afgestorven bodembedekker. Belangrijk hierbij is dat er geen voorafgaande zaaibedbereiding gebeurt.
- Bij *niet-kerende bodembewerking* wordt een gewas met een zaaimachine ingezaaid in de vegetieresten van de vorige oogst of van een afgestorven bodembedekker. Een oppervlakkige zaaibedbereiding met bijvoorbeeld een rotoeg of een frees is toegestaan. De techniek heeft als voordeel dat de resten van de oogst of een bodembedekker in de bovenste laag van de bodem blijven zitten. Deze bodembewerking is dus heel lichtjes.

Symptoombestrijdende maatregelen proberen het afstromende water dat bodemdeeltjes meevoert zoveel mogelijk te vertragen en te bufferen. Ze verzachten de gevolgen van erosie, maar pakken het 'probleem' op het perceel niet aan.

- *Aarden dammen met een erosiepoel* worden aangelegd in droge valleien of op perceelsranden. Door stroomopwaarts grond uit te graven vergroot de capaciteit van de erosiepoel. Het water dat afstroomt, wordt zo achter de dam gebufferd. Daar kan het dan in de grond indringen of verdampen. Het sediment (vruchtbare grond) blijft achter in de erosiepoel. Na verloop van tijd wordt de erosiepoel best eens geruimd zodat de werking (opvangcapaciteit) behouden blijft. De aarden dam wordt ingezaaid met een mengsel van doorlevende gras- en kruidensoorten.
- *Grasbufferstroken* worden meestal aangelegd stroomafwaarts aan de rand van een perceel. Ze hebben het meeste effect als ze evenwijdig liggen aan de hoogtelijnen. Grasbufferstroken vormen een barrière voor het afvloeiende water dat de bodemdeeltjes met zich meevoert. Ze moeten een goed aaneengesloten grasmatten hebben met een sterke doorworteling. Er wordt gewerkt met een mengsel van grassen en kruiden van doorlevende soorten. De grasbufferstroken breken de snelheid van het water. De bodemdeeltjes

kunnen dus bezinken voordat ze (als modderoverlast) het perceel verlaten en in een waterloop of op de openbare weg terechtkomen.

- *Grasgangen* worden aangelegd op de bodem van een droge vallei. Ze zijn ook nuttig op plaatsen waar jaar na jaar een geul gevormd wordt in een perceel. In tegenstelling tot de grasbufferstroken is de oriëntatie eerder loodrecht op de hoogtelijnen. Grasgangen worden aangelegd op plaatsen waar het water zich van nature concentreert of samenkomt. Het water dat erin stroomt, blijft het traject van de grasgang volgen. Ook hier wordt gewerkt met een mengsel van grassen en kruiden van doorlevende soorten. De grasgang vertraagt het water en het sediment bezinkt. Ze kunnen ook aangelegd worden om ravijnvorming te voorkomen.

Voor het inzaaien van grasgangen, grasbufferstroken en de aarden dammen is niet om het even welk mengsel geschikt. Het mengsel moet minstens uit drie soorten bestaan, die opgenomen werden in een soortenlijst. Het bevat minstens twee grassoorten die goed en gemakkelijk zoden vormen. Het aandeel grassen in het mengsel bedraagt minstens 70 procent. De hoeveelheid zaaizaad bedraagt minstens 50 kg per ha.

De toegelaten gras- en kruidsoorten en hun maximale aandeel vindt u in de tabel hieronder.

Type	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Grassoorten	engels* - of italiaans raaigras	<i>Lolium perenne/multiflorum</i>
	timotee	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>
	rood zwenkgras*	<i>Festuca rubra</i>
	kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>
	beemdlangbloem	<i>Festuca pratensis</i>
	gewoon struisgras*	<i>Agrostis capillaris</i>
	rietzwenkgras*	<i>Festuca arundinaceae</i>
	reukgras*	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
	veldbeemdgras*	<i>Poa pratensis</i>
	ruw Beemdgras*	<i>Poa trivialis</i>
	kweek*	<i>Elymus repens</i>
	grote vossestaart	<i>Alopecurus pratensis</i>
	fioringras*	<i>Agrostis stolonifera</i>
	gestreepte witbol*	<i>Holcus lanatus</i>
Kruidachtigen	rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
	witte klaver	<i>Trifolium repens</i>

luzerne	Medicago sativa
---------	-----------------

Erosie wordt best geïntegreerd aangepakt. Zo is het bijkomend aanplanten van kleine landschapselementen zoals heggen, hagen of houtkanten een nuttige vorm van erosiebestrijding. Ook kunnen sommige gronden worden bebost. Voor die maatregelen zijn ook vergoedingen voorzien.

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert, kan hij of zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor erosiebestrijding:

aanleggen en onderhouden van grasstroken	
aanleggen van grasbufferstroken	1.300 euro per ha grasbufferstrook
aanleggen van grasgangen	1.300 euro per ha grasgang (perceelsrand)
aanleggen van grasgangen	1.600 euro per ha grasgang
aanleggen en onderhouden van aarden een dam en een erosiepoel (grasland)	
dammen lager dan 0,4 meter	0,70 euro per strekkende meter
dammen tussen 0,4 en 0,75 meter	1,90 euro per strekkende meter
dammen hoger dan 0,75 meter	3,40 euro per strekkende meter
aanleggen en onderhouden van een aarden dam en een erosiepoel (akkers)	
dammen lager dan 0,4 meter	1 euro per strekkende meter
dammen tussen 0,4 en 0,75 meter	2,6 euro per strekkende meter
dammen hoger dan 0,75 meter	4,40 euro per strekkende meter
brongerichte maatregelen	
diet-kerende bodembewerking	80 euro per ha
directe inzaai	200 euro per ha

Op sterk erosiegevoelige percelen moeten al verplicht maatregelen genomen worden tegen erosie in kader van de randvoorwaarden. Wanneer een grasbufferstrook wordt aangelegd op een sterk erosiegevoelig perceel, kan enkel de volledige vergoeding verkregen worden als gedurende de volledige looptijd geen sterk erosiegevoelige teelten worden verbouwd op dit perceel. Je kan ook kiezen bij de start van de beheersovereenkomst om op deze percelen wel in bepaalde jaren erosiegevoelige teelten te verbouwen. In dat geval is de vergoeding voor de grasbufferstrook slechts 455 euro/ha.

1.5. SOORTENBESCHERMING

De beheerovereenkomsten soortenbescherming helpen weidevogels, akkervogels of hamsters om te overleven en bevorderen de kwaliteit van hun leefgebied. Ze kunnen alleen gesloten worden binnen geselecteerde regio's.

a. Weidevogels

Weidevogels hebben weiden of akkers nodig om te kunnen broeden en te leven. Grutto's, Kieviten, Slobeenden, Tureluurs, Wulpen, Zomertalingen, Scholeksters, Graspiepers, Gele kwikstaarten en veldleeuweriken worden steeds zeldzamer. De tureluur is zelfs bijna uitgestorven. Ze hebben het steeds moeilijker om een volledig nest jongen groot te brengen omdat maaiwerken of vee kun nesten vaak ongewild vernietigen. Door later te maaien of beweiden verhoogt het broedsucces en de overlevingskans van de kuikens.

Akkerland omzetten in grasland is ook een efficiënte manier om de levensomstandigheden van deze vogels te verbeteren. Eventueel kan daarnaast een aangepast grasmengsel gebruikt worden. Dit bestaat minstens uit 3 soorten grassen en kruiden, waarvan ten minste 2 grassoorten. Het kruidaandeel bedraagt maximaal 10 %. Het aandeel engels- of italiaans raaigras in het grasmengsel bedraagt samen maximaal 40 procent. De hoeveelheid gebruikt zaaigoed mag niet hoger zijn dan 20 kg per ha.

De toegelaten gras- en kruidsoorten vindt u in de onderstaande tabel:

Type	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Grassoorten	engels* -of italiaans raaigras	Lolium perenne/multiflorum
	timotee	Pheum pratense subsp. pratense
	rood zwenkgras*	Festuca rubra
	kropaar	Dactylis glomerata
	beemdlanbloem	Festuca pratensis
	gewoon struisgras*	Agrostis capillaris
	rietzwenkgras*	Festuca arundinaceae
	reukgras*	Anthoxanthum odoratum
	veldbeemdgras*	Poa pratensis
	ruw Beemdgras*	Poa trivialis
	kweek*	Elymus repens
	grote vossesstaart	Alopecurus pratensis
	fioringras*	Agrostis stolonifera
gestreepte witbol*	Holcus lanatus	

Kruidachtigen	rode klaver	Trifolium pratense
	witte klaver	Trifolium repens
	luzerne	Medicago sativa

b. Akkervogels

Akkervogels zoals de patrijs, geelgors, grauwe gors, gele kwikstaart en veldleeuwerik zijn afhankelijk van zaden, granen en insecten. Dit voedsel komt steeds minder voor op akkers en voldoende nestgelegenheid en dekking evenmin. Door met weinig extra inspanningen het voedselaanbod te vergroten (insecten en zaden in de zomer, graan in de winter) en meer nestgelegenheid en dekking te creëren (grasstroken in open veld of langs hagen) worden deze vogels sterk vooruit geholpen.

Voorwaarden voor het bekomen van steun:

- Het grasmengsel bestaat uitsluitend uit de grassoorten of kruidachtigen, vermeld in de onderstaande tabel.
- Het grasmengsel bestaat uit minstens 3 grassoorten waarvan minstens 2 grassoorten aangeduid met *.
- Het aandeel Italiaans raaigras in het grasmengsel bedraagt maximaal 20 procent.
- Het aandeel kruidachtigen in het grasmengsel bedraagt maximaal 10 procent.
- Er mag maximaal 15 kg zaaigoed per hectare worden ingezaaid.

Type	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Grassoorten	italiaans raaigras*	Lolium perenne/multiflorum
	timotee	Phleum pratense subsp. pratense
	rood zwenkgras	Festuca rubra
	kropaar*	Dactylis glomerata
	beemdlangbloem	Festuca pratensis
	gewoon struisgras	Agrostis capillaris
	rietzwenkgras*	Festuca arundinaceae
	veldbeemdgras*	Poa pratensis
Kruidachtigen	rode klaver	Trifolium pratense
	Gewone rolklaver	Trifolium pratense
	luzerne	Medicago sativa

b. Wilde Hamsters

Wilde hamsters kwamen ooit veel voor in Vlaanderen. Vandaag is dit diertje teruggedrongen tot vier kerngebieden in Vlaams-Brabant en Limburg. Hamsters helpen we overleven door het voedselaanbod te verbeteren, plekken te voorzien waar de hamster dekking kan zoeken en te voorkomen dat hamsterburchten vernield worden.

c. Steunhoeveelheid

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert, kan hij/ zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor soortenbescherming:

zorgen voor weidevogels	
uitstellen van de maaidatum	517 euro per ha
uitstellen van de beweidingsdatum	389 euro per ha
omzetten akker in grasland en maaien	549 euro per ha
omzetten akker in grasland en beweiden	421 euro per ha
beschermen van nesten	40 euro per vastgesteld nest
vluchtstroken	280 euro per ha vluchtstrook
zorgen voor akkervogels	
aanleggen van gemengde grasstroken	1.570 euro per ha grasstrook
aanleggen van opgeploegde grasstroken	1.600 euro per ha grasstrook
aanleggen van leeuwerikvlakjes	15 euro per vlakje (max. 30 euro per ha)
aanleggen van faunaranden	500 euro per ha faunarand
aanleggen van winterstoppels	50 euro per ha
aanleggen van graanranden	1.500 euro per ha graanrand
aanleggen van vogelvoedselgewassen	1.490 euro per hectare
zorgen voor hamsters	
hamsterbescherming	1820 euro per ha

1.6. VERMINDERDE BEMESTING VOOR EEN BETERE WATERKWALITEIT

Het verbeteren van de waterkwaliteit is één van de prioriteiten van het Europese en Vlaamse milieubeleid. Een voorbeeld hiervan is de bescherming van het oppervlakte- en grondwater tegen de verontreiniging met nitraten. Dit houdt in dat landbouwers hun hoeveelheid dierlijke mest vrijwillig beperken tot maximaal 140 N per ha per jaar en het gebruik van stikstof met minstens 30 % verlagen t.o.v. de bemestingsnormen uit het Mestdecreet.

Deze beheerovereenkomsten kunnen enkel gesloten worden voor percelen met de bemestingsnorm *water* die binnen onderstaande gebieden liggen (Bij landbouwers zijn deze regio's beter gekend als het *kwetsbaar gebied water*):

- Kwetsbare gebieden die belangrijk zijn voor de productie van drinkwater
- Waterwingebieden
- Beschermingszones voor het grondwater
- Nitraatgevoelige gronden voor het grondwater

Enkele bijkomende voorwaarden zijn de regelmatige controle van de gronden door erkende labo's en het bijhouden van een bemestingsregister.

Indien de aanvrager de voorwaarden van de beheersovereenkomst respecteert, kan hij of zij rekenen op de volgende financiële bijdrage voor verminderde bemesting:

verminderde bemesting op grasland , enkel gemaaid	
nitraatresidu meer dan 4 kg N/ha lager dan nitraatresidudrempelwaarde	642 euro per ha
indien verplichting register bijhouden	494 euro per ha
indien verplichting tot nemen van staal	574 euro per ha
indien beide verplichtingen	426 euro per ha
verminderde bemesting op grasland, niet enkel gemaaid	
nitraatresidu meer dan 4 kg N/ha lager dan nitraatresidudrempelwaarde	554 euro per ha
indien verplichting register bijhouden	406 euro per ha
indien verplichting tot nemen van staal	486 euro per ha
indien beide verplichtingen	338 euro per ha
verminderde bemesting op akkers	
nitraatresidu meer dan 4 kg N/ha lager dan nitraatresidudrempelwaarde	570 euro per ha
indien verplichting register bijhouden	422 euro per ha
indien verplichting tot nemen van staal	502 euro per ha
indien beide verplichtingen	354 euro per ha

1.7. WERKWIJZE

De Vlaamse Landmaatschappij is als beheerdienst bevoegd voor de actieve bevordering, het sluiten, de voortgangsbewaking, de praktische uitvoering en de monitoring van de beheerovereenkomsten. Voor de goede uitvoering van haar taken overlegt de Vlaamse Landmaatschappij regelmatig met het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

De VLM gaat altijd na of de voorwaarden voor het sluiten van een beheerovereenkomst vervuld zijn. Als de ze beslist dat een beheerovereenkomst kan gesloten worden, legt ze een ontwerp van beheerovereenkomst voor aan de aanvrager. Beheerovereenkomsten staan open voor iedereen die gronden aangeeft via de verzamelaanvraag. Het indienen van een verzamelaanvraag is niet verplicht als u minder dan 2 hectare grond in uw bezit heeft. Heeft u geen verplichtingen maar sluit u toch graag een beheerovereenkomst af, dan kan u zonder problemen vrijwillig een verzamelaanvraag indienen.³

Het is niet altijd even gemakkelijk om na te gaan welke beheerovereenkomsten aangewezen zijn voor uw situatie. Daarom kan iedereen die een verzamelaanvraag indient een beroep doen op de *bedrijfsplanners* van de Vlaamse Landmaatschappij. Zij stellen samen met u gratis en vrijblijvend een bedrijfsplan op en nemen de volledige administratie van de aanvraag op zich. Daarnaast volgen ze het dossier volledig op totdat de beheerovereenkomst wordt afgesloten. Voor en na het sluiten van de beheerovereenkomst kan u altijd bij de bedrijfsplanner terecht met zijn vragen.

De beheerovereenkomsten vallen onder de bevoegdheid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Meer informatie verkrijgt u via de Vlaamse Landmaatschappij – www.vlm.be/algemeen/diensten/Beheerovereenkomsten.

U kan ook rechtstreeks de dienst Plattelandsbeheer bij de VLM in uw provincie contacteren.

³ Om de agrarische sector optimaal te ondersteunen, hebben verschillende organisaties binnen de Vlaamse overheid nood aan gegevens van ondernemingen en particulieren met landbouwpercelen in Vlaanderen of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Vanaf 2007 stuurt de Vlaamse overheid jaarlijks een zogenaamde *verzamelaanvraag* naar alle betrokkenen. Via de documenten die zij ontvangen kunnen ze alle nodige informatie in één pakket aan het Agentschap voor Landbouw en Visserij bezorgen. Het Agentschap verspreidt vervolgens de relevante gegevens naar andere betrokken administraties zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Niet iedereen moet een verzamelaanvraag indienen. U bent hiertoe slechts verplicht indien u aangifteplichtig bent in het kader van het Mestdecreet of indien u bepaalde vormen van steun aanvraagt. U bent aangifteplichtig in het kader van het Mestdecreet indien u:

Een mestproductie vanaf 300 kg P₂O₅ realiseert en/of
2 ha of meer Vlaamse landbouwgronden in gebruik heeft en/of

Op een Vlaamse oppervlakte vanaf 50 are een gewas teelt op een groeimedium (plantenvoedingsbodem die geen landbouwgrond is)
Buiten de aangifteplicht in het kader van het Mestdecreet doet de verzamelaanvraag ook dienst als aanvraag voor de hieronder vermelde steunmaatregelen (Klik op de tekst voor meer informatie):

De bedrijfsstoelageregeling met activering van toeslagrechten (rechtstreekse inkomenssteun aan de landbouwers), beheerd door het Agentschap voor Landbouw en Visserij

Agromilieuverbintenissen, beheerd door het Agentschap voor Landbouw en Visserij

Beheerovereenkomsten, beheerd door de Vlaamse Landmaatschappij

Inkomenscompensatie of onderhoudssubsidie bij het bebossen van landbouwgronden in beheer bij het Agentschap voor Natuur en Bos

...

Om aanspraak te kunnen maken moet de aanvrager moet zich als landbouwer kenbaar gemaakt hebben bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij, over de nodige rechten beschikken en/of voldoen aan specifieke voorwaarden. Neem gerust contact op met ons of met het Agentschap voor Landbouw en Visserij voor meer informatie over subsidies. Gedetailleerde en recente informatie over de verzamelaanvraag kan u ook vinden op www.vlaanderen.be/landbouw/verzamelaanvraag.

³ Bij het verzenden van de Verzamelaanvraag voegt de overheid steeds een uitgebreid toelichtingsdocument toe. Hierin vindt u een overzicht van de subsidiabele teelten.

2. BEBOSSEN VAN LANDBOUWGRONDEN

Particulieren (eigenaars en pachters), openbare besturen en andere publiekrechtelijke instanties kunnen steun verkrijgen als ze hun landbouwgronden willen bebossen. Dit kan enkel indien aan de onderstaande voorwaarden voldaan werd:

- De aanvrager moet minstens een halve hectare, al dan niet aaneengesloten, landbouwgrond bebossen die in het Vlaams Gewest gelegen is.
- De grond moet tijdens de laatste 5 jaar vóór de datum van de subsidieaanvraag minimaal 1 jaar in landbouwgebruik geweest zijn. Indien dit niet het geval is, kan u eventueel terugvallen op de subsidieregeling 'bebossing en herbebossing' – www.natuurenbos.be.

U bent verplicht om het terrein voor tenminste 25 jaar bebost te laten. Als u de grond intussen verkoopt of verpacht, gelden voor de nieuwe eigenaar of pachter dezelfde regels. Als u er na die 25 jaar opnieuw landbouwgrond van wenst te maken, moet u een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing aanvragen.

Indien u een stuk grond bebost met populier, bent u slechts verplicht om dit 15 jaar te laten staan. Als deze grond in agrarisch gebied ligt, kan u tussen 15 en 22 jaar na de aanplanting via een eenvoudige melding terug omschakelen naar landbouwgrond (zonder stedenbouwkundige vergunning).

Er bestaan 3 soorten subsidies:

- *Aanplantingssubsidie:*
  - o Iedereen ontvangt een basissubsidie. Het bedrag is afhankelijk van de boomsoort.
  - o Daarnaast heeft iedereen die een onderetage aanplant recht op een bijkomend bedrag van 500 euro per hectare.
  - o Als u bij bebossing met loofhout een rand met struiken aanlegt of bij bebossing met naaldbomen een rand met loofhout aanplant, ontvangt u een supplement van 100 € per 100 lopende meter.
  - o Indien u de beplanting met aanbevolen herkomst uitvoert, ontvangt u een supplement van 250 €/ha.
- *Onderhoudssubsidie:* De onderhoudssubsidie geldt alleen voor private personen. Ze dekt de onderhoudskosten van de eerste 5 jaar. Het jaarlijkse bedrag is afhankelijk van de gebruikte boomsoort en varieert van 175 €/ha tot 350 €/ha.
- *Inkomenscompensatie:* De inkomenscompensatie geldt enkel voor private personen. Deze subsidie dekt het inkomensverlies ten gevolge van bebossing. Er wordt een onderscheid gemaakt naar het type van aanvrager enerzijds en naar de aard van bebossing anderzijds.

Als landbouwer ontvangt u in het geval van een bebossing met inheemse soorten gedurende 15 jaar een jaarlijks bedrag van 665 €/ha. Voor een bebossing met cultuurpopulieren ontvangt u gedurende 5 jaar een jaarlijks bedrag van 375 €/ha.

Voor andere privaatrechtelijke personen bedraagt de inkomenscompensatie bij een bebossing met inheemse soorten 150 € per ha/jaar voor een termijn van 15 jaar. Voor een bebossing met cultuurpopulieren ontvangt u 150 € per ha/jaar voor een termijn van slechts 5 jaar.

Voor meer informatie kan u terecht bij de Provinciale Diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid (www.natuurenbos.be).

3. ECOLOGIEPREMIE VOOR ONDERNEMINGEN DIE DUURZAAM INVESTEREN

Indien u ondernemer bent en wil investeren in een technologie die uw ecologische voetafdruk zal verkleinen loont het zeker de moeite om de ecologiepremie even van dichterbij te bekijken. Hippische bedrijven die welbepaalde activiteiten (NACE-codes) uitoefenen komen hier immers voor in aanmerking.

De ecologiepremie behoort tot de bevoegdheden van het Agentschap Ondernemen van de Vlaamse overheid. Onderstaande tekst is gedeeltelijk gebaseerd op een document van deze organisatie: *Call Ecologiepremie – Algemene Informatie (Januari 2010)*. Wij vulden het verder aan met specifiekere informatie voor de paardenwereld.

3.1. DE ECOLOGIEPREMIE KORT SAMENGEVAT

3.1.1. DEFINITIE

Een ecologiepremie is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen die ecologie-investeringen zullen realiseren in het Vlaamse Gewest. Onder ecologie-investeringen worden milieu-investeringen en investeringen op energiegebied verstaan.

Met de ecologiepremie wil de Vlaamse overheid een gedeelte van de extra kost die een ecologie-investering met zich meebrengt, en die op korte termijn een concurrentieel nadeel kan betekenen, voor haar rekening nemen.

De zorg voor het klimaat en het milieu wint alsmaar aan belang. Door hierop in te spelen zal de ondernemer op lange termijn ongetwijfeld een competitief voordeel verkrijgen.

3.1.2. WERKWIJZE

Een ecologiepremie kan niet simpelweg aangevraagd worden bij de bevoegde instantie. Het moment en de manier waarop kandidaturen ingediend kunnen worden voor deze steunmaatregel lichten we hier kort toe.

a. Oproepen

De toewijzing van ecologiepremies gebeurt aan de hand van call's of oproepen. Dit betekent dat de kandidaat niet altijd een aanvraag in kan dienen maar moet wachten op de vraag van de overheid om tot actie over te gaan.

Jaarlijks zullen er drie op elkaar aansluitende oproepen georganiseerd worden waarop ondernemingen met hun investeringsproject kunnen intekenen. Per oproep kan een onderneming één aanvraag indienen. Wanneer er investeringen plaatsvinden in meerdere exploitatiezetels dienen deze in één aanvraag gegroepeerd te worden.

Let op, een ecologiepremie kan enkel aangevraagd worden *voordat* de investering gebeurd is. Indien er reeds een factuur betaald werd, kan de kandidaat voor deze aankoop geen tussenkomst meer aanvragen. Het opnieuw indienen van hetzelfde investeringsprogramma in een volgende call is dus enkel mogelijk indien de investeringen nog niet gestart zijn.

b. Wedstrijdformule

Uit alle deelnemers worden vervolgens de meest geschikte aanvragen gekozen, afhankelijk van het budget.

De ontvankelijke investeringsprojecten worden op een objectieve wijze beoordeeld en vervolgens gerangschikt. Het voor de oproep beschikbare subsidiebedrag zal verdeeld worden over de gunstig gerangschikte investeringsprojecten tot de budgettaire enveloppe is opgebruikt.

Door de ecologiesteunverlening te organiseren via een call met wedstrijdformule worden volgende doelstellingen nagestreefd:

- Het budgettair beheersbaar maken van de maatregel
- Het evenwichtiger op elkaar afstemmen van vraag en aanbod
- Het doelmatiger aanwenden van de beschikbare middelen door prioritair steun te verlenen aan de meest doeltreffende technologieën die de grootste bijdrage leveren aan de realisatie van de Kyoto-doelstellingen en aan het milieubeleidsplan van de Vlaamse overheid

De *slaagkans* om in aanmerking te komen voor een ecologiepremie is moeilijk in te schatten en wordt bepaald door:

- De technologieën waarin geïnvesteerd wordt
- Het aantal deelnemers aan de oproep
- De beschikbare subsidie-enveloppe (steunbedrag)

Technologieën met een hoge performantiefactor (doeltreffendheid) maken meer kans om in aanmerking te komen dan die met een lage. Dit betekent dat de steunaanvrager, door te kiezen voor een performante technologie, een grote invloed heeft op zijn score.

De steunregeling voorziet voorts in een transparante procedure met een strikt tijdschema. Zowel de rangschikking als iedere individuele beslissing wordt binnen de 4 maanden na afsluiting van de oproep aan de ondernemingen meegedeemd. De uitbetaling van de steun zal ook nauwer aansluiten bij de realisatie van het gesubsidieerde programma. Er is immers geen budgettaire ontsporing meer mogelijk waarbij de uitbetaling naar een volgend jaar dient verschoven te worden.

c. Hoe een ecologiepremie aanvragen?

Het indienen van een aanvraag voor een ecologiepremie kan enkel elektronisch via: www.vlaanderen.be/ecologiepremie.

Om de persoonlijke gegevens maximaal te beveiligen kan aanmelden en inloggen enkel nog via een *federaal token* of een *elektronische identiteitskaart*.

Indien er stavingsstukken vereist zijn voor het onderzoek van de steunaanvraag wordt de onderneming daarvan via de website op de hoogte gebracht. De kandidaat moet deze binnen dertig kalenderdagen na het afsluiten van de call per post of per mail opsturen of bij het Agentschap Ondernemen indienen tegen ontvangstbewijs. De postdatum geldt als ontvangstdatum.

3.2. HET WETTELIJKE KADER

De wetgeving omtrent de ecologiepremie vindt u zowel op Europees als Vlaams niveau.

a. Het Europese kader

De Europese vrijstellingsverordening: *Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene vrijstellingsverordening)* (PB L14 van 9 augustus 2008, blz. 3).

b. Het Vlaamse kader

Het *Decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid van 31 januari 2003* (B.S. van 25 maart 2003), meer in het bijzonder Hoofdstuk III m.b.t. investeringssteun voor ecologie. De bepalingen van dit decreet worden concreet gestalte gegeven door het *Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest van 16 mei 2007* (B.S. van 29 juni 2007) *gewijzigd bij het Besluit van de Vlaamse Regering 16 januari 2009*.

Het *Ministerieel Besluit van 20 februari 2009 tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 oktober 2007*. Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 januari 2009 werd ter kennis gegeven bij de Europese Commissie en is gekend onder referentienummer X 291/2009.

3.3. VOORWAARDEN

De volgende investeringen komen niet in aanmerking voor een ecologiepremie:

- Investerings die door de steunaanvragende onderneming gratis of onder bezwarende titel ter beschikking worden gesteld aan derden
- Investerings, voorheen geactiveerd en opgenomen in de afschrijvingstabel, die verworven worden van:
  - o Een onderneming waarin de steunaanvragende onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks participeert
  - o Een onderneming die rechtstreeks of onrechtstreeks participeert in de steunaanvragende onderneming
- Investerings die verworven worden van een zaakvoerder, een bestuurder of een aandeelhouder van de steunaanvragende onderneming
- Investerings die in geval van aankoop niet verworven worden in volle eigendom
- Investerings met betrekking tot de exploitatie van een bedrijventrum of een doorgangsgebouw

Daarnaast moet de kandidaat aan onderstaande voorwaarden voldoen:

- **Een onderneming, patrimoniumvennootschap of samenwerkingsverband zijn**
- **Respecteren van de investeringstermijnen**
- **De gevraagde stavingstukken tijdig bezorgen**
- **Een investering kiezen waar de ecologiepremie een stimulerend effect op heeft** (enkel in geval van grote ondernemingen)
- **Een hoofdactiviteit uitoefenen die behoort tot een aanvaardbare sector** (Indien de investeringen worden uitgevoerd door en samenwerkingsverband dan moet de hoofdactiviteit van de deelnemende ondernemingen behoren tot een aanvaardbare sector.)
- **Een ecologie-investering kiezen die voorkomt in de *limitatieve technologieënlijst***
- Voldoen aan de regelgeving van het Vlaamse Gewest
- Op de indieningdatum geen achterstallige schulden hebben (2500 euro of meer) bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (Dit zijn achterstallige schulden van 2.500 euro of meer, ongeacht of er een bezwaar of beroep tegen een vordering van de RSZ werd aangetekend. Schulden waarvoor de onderneming een afbetalingsplan heeft dat ze respecteert, worden niet als achterstallig beschouwd.)
- Toegetreden zijn tot de benchmarking convenant indien het een energie-intensief bedrijf betreft (Dit is een bedrijf met een energieverbruik van ten minste 0,5 Pj of een onderneming die onder de Europese richtlijn van verhandelbare emissierechten valt.)
- De ecologie-investeringen realiseren in het Vlaams Gewest

De vetgedrukte voorwaarden worden hierna verder besproken.

3.3.1. EEN ONDERNEMING, PATRIMONIUMVENNOOTSCHAP OF SAMENWERKINGSVERBAND ZIJN

a. Onderneming

De aanvrager moet in de eerste plaats voldoen aan de definitie van het begrip *onderneming*. De beschrijving van dit begrip werd officieel vastgelegd en vindt u op www.vlaanderen.be/ecologiepremie.

Voor de bepaling van de hoogte van de ecologiepremie wordt er een onderscheid gemaakt tussen 'kleine en middelgrote ondernemingen' (KMO's) en 'grote ondernemingen' (GO's).

Een *kleine onderneming* voldoet aan elk van de volgende criteria:

- Zij stelt minder dan 50 werkzame personen tewerk
- Zij heeft een jaaromzet of een jaarlijks balanstotaal van maximaal 10 miljoen euro

Een *middelgrote onderneming* voldoet aan elk van de volgende criteria:

- Ze stelt minder dan 250 werkzame personen tewerk
- Ze heeft een jaaromzet van maximaal 50 miljoen euro of een jaarlijks balanstotaal van maximaal 43 miljoen euro
- Ze is geen kleine onderneming

Een *grote onderneming* is een onderneming die noch klein noch middelgroot is.

De tewerkstelling, de jaaromzet en het balanstotaal van de onderneming, worden berekend overeenkomstig de door de Europese Commissie vastgestelde definitie van kleine en middelgrote ondernemingen (vermeld in bijlage I bij *Verordening (EG) nr. 364/2004 van de Commissie van 25 februari 2004 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 70/2001 van de Commissie wat betreft uitbreiding van het toepassingsgebied tot steun voor onderzoek en ontwikkeling*).

De gegevens voor de berekening van de jaaromzet en het balanstotaal van de onderneming hebben betrekking op de referentieperiode. De referentieperiode is het boekjaar waarop de laatst bij de Nationale Bank van België neergelegde jaarrekening voor de datum van de steunaanvraag betrekking heeft en die beschikbaar is via een centrale databank. Om de omzet te berekenen, wordt een boekjaar van meer of minder dan twaalf maanden herberekend tot een periode van twaalf maanden. Voor ondernemingen die geen jaarrekening moeten opmaken, is de referentieperiode het jaar van de laatste aangifte bij de directe belastingen voor de datum van de steunaanvraag.

De gegevens voor de berekening van de tewerkstelling van het aantal werkzame personen worden vastgesteld aan de hand van het aantal werknemers dat in de onderneming was tewerkgesteld in de referentieperiode. Onder referentieperiode wordt verstaan de periode van tewerkstelling gedurende de laatste vier kwartalen die de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid kan attesteren, voor de datum van de steunaanvraag, en die beschikbaar zijn via een centrale databank.

b. Patrimoniumvennootschap

De investeringen kunnen daarnaast uitgevoerd worden door een *patrimoniumvennootschap* dat behoort tot dezelfde groep als de steunaanvragende onderneming. Beide vennootschappen behoren tot dezelfde groep in één van de volgende gevallen:

- De patrimoniumvennootschap participeert voor ten minste 25 % in de steunaanvragende onderneming;
- De steunaanvragende onderneming participeert voor ten minste 25 % in de patrimoniumvennootschap
- Een natuurlijke persoon of rechtspersoon participeert voor ten minste 25 % in beide vennootschappen.

Bij een financiering van de investeringen via de patrimoniummaatschappij is het de exploitatievennootschap die de steunaanvraag indient terwijl de boeking en de afschrijving van de investeringen gebeuren bij de patrimoniummaatschappij. Het is de steunaanvragende exploitatievennootschap die de ecologiepremie ontvangt. De toepassing van de termijn van vijf jaar, vermeld in artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering, wordt verstaan als *het gedurende vijf jaar ter beschikking stellen aan de steunaanvragende onderneming*.

c. Samenwerkingsverband

Er kan ook steun verleend worden aan samenwerkingsverbanden van ondernemingen op voorwaarde dat zowel het samenwerkingsverband als de aan het samenwerkingsverband deelnemende ondernemingen voldoen aan de definitie van het begrip *onderneming*:

... *“de natuurlijke personen die koopman zijn of een zelfstandig beroep uitoefenen, handelsvennootschappen met rechtspersoonlijkheid, burgerlijke vennootschappen met handelsvorm, de Europese economische samenwerkingsverbanden en de economische samenwerkingsverbanden, die beschikken over een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest of zich ertoe verbinden in het Vlaamse Gewest een exploitatiezetel te vestigen”* (art. 3, 1°, van het decreet van 31 januari 2003 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid, gewijzigd bij de decreten van 15 juli 2005 en 23 december 2005).

Handelsvennootschappen met rechtspersoonlijkheid zijn (art. 2 wetboek van vennootschappen):

- Naamloze vennootschappen, NV
- Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, BVBA
- Coöperatieve vennootschappen, CVBA of CVOA
- Vennootschappen onder firma, VOF
- Gewone commanditaire vennootschappen
- Commanditaire vennootschappen op aandelen
- Economisch samenwerkingsverbanden, ESV
- Europese vennootschappen, SE
- Europese Coöperatieve vennootschappen, SCE

Volgende ondernemingen die geen rechtspersoonlijkheid hebben komen noch als samenwerkingsverband noch als deelnemende onderneming in aanmerking:

- De tijdelijke handelsvennootschap
- De feitelijke vereniging
- De stille handelsvennootschap
- De maatschap

VZW's zijn ook uitgesloten als samenwerkingsverband.

3.3.2. RESPECTEREN VAN DE INVESTERINGSTERMIJNEN

De ecologie-investeringen mogen pas starten *na de indiening van de subsidieaanvraag* en moeten binnen 3 jaar na de beslissing tot toekenning van een ecologiepremie worden beëindigd. Omwille van de economische crisis werd de investeringstermijn verlengd tot 5 jaar na de beslissing tot steuntoekenning.

- De *indieningdatum* van de subsidieaanvraag is de datum waarop het Agentschap Ondernemen de aanvraag ontvangt, meerbepaald bij de finalisering van de steunaanvraag via de webapplicatie.
- De *start* van de ecologie-investering is de datum van de eerste factuur, hetzij van de akte bij verwerving van een onroerend goed, hetzij van de afsluiting van de leasingovereenkomst.
- De *beëindiging* van de ecologie-investering is de datum van de laatste factuur, hetzij van de akte bij verwerving van een onroerend goed, hetzij van afsluiting van de leasingovereenkomst.
- De investering moet *starten* na de indieningdatum van de steunaanvraag en moet binnen 5 jaar na de beslissing tot toekenning van de steun worden beëindigd.

De investeringen moeten gedurende 5 jaar door de onderneming *geëxploiteerd* worden *en behouden* blijven. Deze termijn gaat in vanaf de beëindiging van de investeringen. Wanneer de investeringen worden gerealiseerd door een patrimoniumvennootschap behorend tot dezelfde groep als de steunaanvragende onderneming geldt deze verplichting uit hoofde van het patrimoniumvennootschap.

3.3.3. DE GEVRAAGDE STAVINGSTUKKEN TIJDING BEZORGEN

Indien de aanvraag ontvankelijk is, moeten een aantal gegevens over de geplande investeringen online ingevoerd worden. De applicatie haalt zelf zo veel mogelijk boekhoudkundige gegevens op uit de achterliggende referentiedatabank.

Het nazenden van deze stavingdocumenten is enkel vereist bij investeringen in fotovoltaische zonnepanelen. De ondertekening van de verklaring op een gebeurt elektronisch door een vakje voor akkoord aan te vinken in de applicatie.

3.3.4. EEN INVESTERING KIEZEN WAAR DE ECOLOGIEPREMIE EEN STIMULEREND EFFECT OP HEEFT

Grote ondernemingen (definitie zie hierboven) kunnen het stimulerende effect van de steun aantonen als ze bewijzen leveren van:

- Een wezenlijke toename van de omvang van het investeringsproject of van de activiteit van de onderneming als gevolg van de toekenning van de steun
- Een wezenlijke toename van de reikwijdte van het investeringsproject of van de activiteit van de onderneming als gevolg van de toekenning van de steun
- Een wezenlijke toename van de totale uitgaven van de onderneming voor het investeringsproject als gevolg van de toekenning van de steun

Dit betekent concreet dat het stimulerende effect wordt bewezen door een antwoord te geven op volgende vragen:

- Welke is de omvang, de reikwijdte of het totale investeringsbedrag van de milieubescherming/energiebesparing van de investering zonder ecologiepremie?
- Welke is de omvang, de reikwijdte of het totale investeringsbedrag van de milieubescherming/energiebesparing van de investering indien de ecologiepremie wordt toegekend?

3.3.5. EEN HOOFDACTIVITEIT UITOEFENEN DIE BEHOORT TOT EEN AANVAARDBARE SECTOR

De kandidaat-onderneming moet ook een aanvaarde hoofdactiviteit uitvoeren. Elke bedrijfsactiviteit heeft een eigen NACE-code. U vindt een lijst van (niet-) aanvaardbare NACE-codes op www.vlaanderen.be/ecologiepremie. Om aanspraak te kunnen maken op de ecologiepremie zal een onderneming de eigen NACE-code moeten terugvinden in deze lijst.

De codes *Activiteiten van paardensportclubs* en *Fokken van paarden en andere paardachtigen* worden niet aanvaard. Codes die wel in aanmerking komen zijn:

- Exploitatie van sportaccommodaties
- Exploitatie van recreatiedomeinen
- Overige recreatie- en ontspanningsactiviteiten, n.e.g.
- Cafés en bars
- Verhuur en exploitatie van terreinen
- Verhuur en lease van sport- en recreatieartikelen
- Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.
- Vervaardiging van sportartikelen
- Sport- en recreatieonderwijs
- Groothandel in veevoeders
- Groothandel in levend vee
- Groothandel in levende dieren, m.u.v. levend vee
- Groothandel in vlees en vleesproducten, uitgezonderd vlees van wild en van gevogelte

- Detailhandel in vlees en vleesproducten in gespecialiseerde winkels, m.u.v. vlees van wild en van gevogelte
- Detailhandel in zuivelproducten en eieren in gespecialiseerde winkels
- Overige detailhandel in voedingsmiddelen in gespecialiseerde winkels, n.e.g.
- Detailhandel in huisdieren, voedsel voor huisdieren en benodigdheden daarvoor in gespecialiseerde winkels
- Africhten van huisdieren
- Pensions voor huisdieren
- ...

3.3.6. EEN ECOLOGIE-INVESTERING KIEZEN DIE VOORKOMT IN DE *LIMITATIEVE TECHNOLOGIEËNLIJST*

Niet elke ecologische aankoop/investering komt in aanmerking. De technologie moet immers terug te vinden zijn in de *Limitatieve Lijst van Technologieën* (LTL). Deze is raadpleegbaar via www.vlaanderen.be/ecologiepremie.

Investerings in deze technologieën kunnen opgedeeld worden in twee soorten:

- *Milieu-investeringen* zijn investeringen gericht op de bescherming van het milieu. Onder milieubescherming wordt elke maatregel verstaan die gericht is op de preventie of het herstel van aantastingen van de natuurlijke omgeving of de natuurlijke hulpbronnen dan wel op de aanmoediging van het rationeel gebruik van die hulpbronnen.
- *Investerings op energiegebied* zijn investeringen en maatregelen die de onderneming in staat stellen het energiegebruik in haar productiecycclus te verminderen.

De lijst bevat een 150-tal technologieën die in aanmerking komen voor een ecologiepremie. Deze werden getoetst aan de basisvoorwaarden zoals gesteld in de Europese kaderregeling en zijn ecologie-investeringen gericht op:

- Het overtreffen van bestaande Europese normen (voor zover er geen strengere Vlaamse normen van toepassing zijn)
- Het behalen van milieudoelstellingen waarbij geen Europese normen gelden

De technologieën werden geselecteerd op basis van de sectoriële, Vlaamse BBT-studies en vergelijkbare lijsten uit andere lidstaten, zoals Nederland (VAMIL, MIA, EIA).

Per technologie vermeldt de limitatieve technologieënlijst volgende gegevens:

- Een technologiecode
- Een bondige omschrijving van de technologie
- De essentiële en de niet-essentiële investeringscomponenten
- De gestandaardiseerde meerkost als een percentage van de aanvaarde investeringscomponenten en rekening houdend met de opbrengsten en besparingen gedurende de eerste 5 jaar
- De performantiefactor, variërend tussen 0 en 1
- De geldigheidsduur van de technologie

De limitatieve technologieënlijst wordt vastgesteld bij ministerieel besluit en kan bij elke oproep wijzigen.

Van de subsidiabele ecologie-investeringen, komen enkel de volgende materiële en immateriële investeringen in aanmerking voor steun:

- Gebouwen die onlosmakelijk verbonden zijn met ecologie-investeringen en die nutteloos worden als die investeringen buiten dienst gesteld worden
- Installaties en uitrustingen die erop gericht zijn vervuiling of hinder te beperken of te beëindigen of de productiemethoden aan te passen met het oog op de milieubescherming
- Immateriële investeringen, te weten investeringen in de technologieoverdracht in de vorm van octrooien, exploitatielicenties of licenties inzake geoctrooierde technische knowhow, niet-geoctrooierde technische knowhow.

a. Hoe gebruik maken van de limitatieve technologieënlijst (LTL)?

De bedoeling van de Limitatieve Technologieënlijst is het vereenvoudigen van de aanvraag. Het zoeken in de LTL kan gebeuren op basis van de sector waarin de onderneming actief is. Wanneer de onderneming de technologie niet terugvindt in de lijst van technologieën van de sector waartoe ze behoort, kan zij voorts ook de volledige LTL raadplegen.

Wanneer het gaat om strikt sectorgebonden technologieën dan wordt dit uitdrukkelijk in de naamgeving van de technologie vermeld en mag er enkel door ondernemingen die tot die sector behoren in geïnvesteerd worden.

b. Essentiële en niet-essentiële investeringscomponenten

Enkel de essentiële investeringscomponenten komen in aanmerking voor een ecologiepremie. Op de Limitatieve Technologieënlijst worden bij elke technologie de in aanmerking komende investeringen aangeduid als *essentiële investeringscomponenten*. Essentiële componenten zijn onderdelen van de technologie die tot de kern van de installatie behoren. Het zijn componenten die *in elk mogelijke toepassing van de technologie* steeds aanwezig zijn. Om als technologie in aanmerking te komen voor een ecologiepremie moeten dan ook alle essentiële investeringscomponenten van die technologie opgenomen zijn in het investeringsprogramma. Bij het indienen van een steunaanvraag via de applicatie is het opgeven van een investeringsbedrag voor elke essentiële component van de technologie een verplicht veld.

Zo zijn bv. bij de technologie *fotovoltaïsche zonnepanelen* de zonnepanelen zelf een essentiële component terwijl de draagstructuur daarentegen een niet-essentiële component is. De zonnepanelen kunnen immers volledig geïntegreerd zijn in het dak zonder dat er draagstructuur vereist is. De draagstructuur is in dit geval niet essentieel en komt bijgevolg niet in aanmerking voor een ecologiepremie.

c. Investerings in fotovoltaïsche zonnepanelen

Investerings ten behoeve van elektriciteit opgewekt door zonne-energie komen in aanmerking in verhouding tot de door de onderneming voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit. Er wordt bijgevolg enkel steun verleend voor het opwekkingsvermogen van de investering dat

overeenstemt met de voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit.

De voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit wordt berekend op basis van het gemiddelde jaarverbruik van de laatste drie jaar voorafgaand aan de indieningsdatum van de steunaanvraag. Voor ondernemingen die minder dan drie jaar maar meer dan een jaar aangesloten zijn op het elektriciteitsnet, wordt de voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit berekend op basis van het gemiddelde jaarverbruik van de periode voorafgaand aan de indieningsdatum van de steunaanvraag. Indien de onderneming minder dan een jaar is aangesloten op het elektriciteitsnet, wordt de voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit berekend op basis van het geraamde elektriciteitsverbruik van de onderneming.

Onder het *geraamde elektriciteitsverbruik* wordt het realistisch geraamde elektriciteitsverbruik van het eerste jaar na de beëindiging van de investeringen verstaan.

Het in aanmerking komend *opwekkingsvermogen* van de investering in fotovoltaïsche zonnepanelen wordt bekomen door de formule: $JEV/800$ en wordt uitgedrukt in kilowattpiek (kW_p), waarbij:

- JEV = Het gemiddelde jaarverbruik van de onderneming uitgedrukt in kilowattuur
- 800 = Er wordt van uit gegaan dat een installatie met een vermogen van 1 kilowattpiek jaarlijks 800 kilowattuur produceert

Investeringen ten behoeve van elektriciteit opgewekt door fotovoltaïsche zonnepanelen uitgevoerd door een *samenwerkingsverband* komen in aanmerking in verhouding tot de door de aan het samenwerkingsverband deelnemende ondernemingen voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit.

Wanneer er sprake is van een *substantiële capaciteitsuitbreiding* wordt de voor eigen gebruik aangekochte elektriciteit berekend op basis van het geraamde elektriciteitsverbruik ten gevolge van deze capaciteitsuitbreiding. Er is een vermoeden van een substantiële capaciteitsuitbreiding als door een toename van de productiecapaciteit het elektriciteitsverbruik met minstens 50 % is toegenomen. Het Agentschap Ondernemen kan dit vermoeden weerleggen als zij vaststelt dat de toename van het elektriciteitsverbruik niet het gevolg is van de toename van de productiecapaciteit.

Op de webapplicatie is een *berekeningsmodule* opgenomen om aan de hand van het elektriciteitsverbruik het betoelaagbare opwekkingsvermogen van de installatie te berekenen. Als staving van het elektriciteitsverbruik dient de onderneming de elektriciteitsfacturen van de 3 jaren voorafgaandelijk aan het indienen van de steunaanvragen en/of in voorkomend geval het geraamde elektriciteitsverbruik binnen de dertig dagen na het afsluiten van de call per post of per mail op te sturen aan het Agentschap Ondernemen.

d. De ecologische meerkost

Enkel de extra investeringen die echt noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van de milieudoelinden worden in aanmerking genomen, exclusief de voordelen van een eventuele capaciteitsverhoging, de kostenbesparingen gedurende de eerste 5 gebruiksjaren van de investeringen en de extra bijproducten gedurende diezelfde periode.

De extra investeringen worden berekend door de ecologie-investering te vergelijken met een klassieke investering die in technisch opzicht vergelijkbaar is, maar waarmee niet hetzelfde niveau van milieubescherming kan worden bereikt. De vergelijking gebeurt op basis van een gelijke productiecapaciteit van de klassieke investering en de reële milieuvriendelijke investering. Verder worden de besparingen en/of

opbrengsten gedurende de eerste vijf jaar (geactualiseerd aan de Europese referentierente) van de gebruiksduur in mindering gebracht van de meerkost.

Van de technologieën die voorkomen op de Limitatieve Technologieënlijst werd de ecologische meerkost gestandaardiseerd en uitgedrukt als een percentage van de essentiële investeringscomponenten.

e. Een nieuwe technologie toevoegen aan de limitatieve technologieënlijst

Indien u wenst te investeren in een nieuwe technologie die niet voorkomt op de limitatieve technologieënlijst kan u een aanvraag indienen om deze technologie toe te voegen aan de LTL. Na onderzoek en na standaardisering kan deze technologie eventueel opgenomen worden.

De procedure om een nieuwe technologie toe te voegen verloopt als volgt: Teneinde de technologie voor eventuele opname op de Limitatieve Technologieënlijst (LTL) te onderzoeken dient de administratie volgende omschrijvingen van de nieuwe technologie te ontvangen:

- Een beschrijving van de standaardtechnologie, zoals die momenteel op de markt beschikbaar is
- Een beschrijving van de nieuwe technologie met een kwalitatieve benadering van de milieuvoordelen ten opzichte van de standaardtechnologie
- Een vergelijking van de kostprijs tussen de nieuwe en de standaard technologie
- Een opsomming van de verschillende onderdelen (componenten) van de nieuwe installatie en hun kostprijs
- (Eventueel) een lijst met referenties (boeken, documenten; websites, ...) van de standaard en de nieuwe technologie

Deze gegevens dienen eveneens in een Excel-tabel (beschikbaar op de website) ingevuld te worden voor berekening van de terugverdientermijn.

U kan het voorstel insturen via onderstaande gegevens

Vlaams Energieagentschap

T.a.v. Paul Zeebroek

Graaf de Ferrarisgebouw lokaal 07G27

Koning Albert-II-laan 20 bus 17

1000 BRUSSEL

faxnr. +32 2 553 46 01

paul.zeebroek@vea.be

Indien de terugverdientermijn meer is dan 5 jaar (meerkost na aftrek van besparingen is positief) kan het dossier voor inhoudelijke evaluatie voorgelegd worden aan het BBT-kenniscentrum. Gedurende de call kan de LTL niet aangepast worden. Dit wil zeggen dat de nieuwe technologie pas ten vroegste bij de lancering van de eerstvolgende call (bij positieve evaluatie) op de LTL wordt geplaatst. Een steunaanvraag voor de nieuwe technologie kan dan ook ten vroegste ingediend worden in de eerstvolgende call. De investeringen mogen pas starten na indiening van de steunaanvraag.

Voor het indienen van een aanvraag tot opname van een nieuwe technologie dienen volgende deadlines in acht te worden genomen:

- Voor opname op LTL van Call 2 van 2010: 1 februari 2010
- Voor opname op LTL van Call 3 van 2010: 15 mei 2010
- Voor opname op LTL van Call 1 van 2011: 1 oktober 2010

3.4. BEOORDELING VAN HET INVESTERINGSPROJECT

De ontvankelijke steunaanvraag wordt objectief beoordeeld op basis van volgende criteria (art. 20 §1 BVR van 16 mei 2007):

- De performantie van de technologie
- De economische leefbaarheid van de onderneming
- De toetreding tot een energiebeleidovereenkomst, gesloten met het Vlaamse Gewest
- Het beschikken over een milieucertificaat

3.4.1. DE PERFORMANTIE VAN DE TECHNOLOGIE

Aan elke technologie die voorkomt op de limitatieve technologieënlijst werd een *performantiefactor* toegekend. Deze geeft aan in welke mate de technologie bijdraagt tot de realisatie van de Kyoto-doelstellingen of de milieudoelstellingen van de Vlaamse overheid.

Door VITO werd elke technologie die voorkomt op de LTL op een objectieve manier aan de hand van volgende criteria gescreend op zijn *milieu- en energie-impact*:

- De reductie van de emissies naar:
  - o Lucht
  - o Water
  - o Bodem
- De beperking van:
  - o Hinder (geluid, geur, licht)
  - o Afval
  - o Gebruik grond- en hulpstoffen
  - o Watergebruik
- De reductie van broeikasgasemissies:
  - o CO₂
  - o Andere broeikasgassen

De geïntegreerde milieuscore wordt uitgedrukt in een performantiefactor welke varieert tussen 0 en 1.

In de globale beoordeling (kwalitatieve en differentiëeringscriteria) telt dit criterium voor 90%.

Bij een steunaanvraag met meerdere technologieën zal de performantiefactor van de technologie die meer dan 50% van het totale investeringsproject vertegenwoordigt, als score op dit criterium worden weerhouden. Indien er geen technologie met een investeringsbedrag van meer dan 50% van het totale investeringsbedrag is opgenomen in het investeringsproject dan wordt het gewogen gemiddelde (op basis van het investeringsbedrag) genomen van de performantiefactoren van de verschillende technologieën die in het project zijn opgenomen.

Indien de investering in de technologie die bepalend was voor de score uiteindelijk niet wordt uitgevoerd of indien het gerealiseerde investeringsbedrag ervan uiteindelijk minder dan 50% van de totaal gerealiseerde investeringen bedraagt dan zal de score herberekend worden en vergeleken worden met de grensscore. Deze herberekening gebeurt naar aanleiding van de aanvraag tot uitbetaling van de laatste schijf van de steun.

De *grensscore* is de score van de eerste ongunstig gerangschikte aanvraag/onderneming + 0,0001. Indien de herberekende score hoger of gelijk is aan deze grensscore dan kan de steun behouden blijven, indien de score lager is komt de steun te vervallen.

3.4.2. DE ECONOMISCHE LEEFBAARHEID

Hiervoor wordt de ratio cashflowgeneratie voor belastingen versus de totale activa genomen.

$$\text{Cashflowratio} = \text{cashflow}^* / \text{totale activa}$$

(*) cashflow = winst of verlies voor belastingen + afschrijvingen

Deze ratio geeft naast een signaal van de credibiliteit van de eigen financiering ook een indicatie in welke mate een onderneming in staat is voldoende liquide middelen te genereren om op korte termijn haar financiële verplichtingen na te komen. Uit de literatuur blijkt dat het cashflowratio een belangrijke falings-predictie-indicator is.

Voor ondernemingen waarvan de gegevens voor het berekenen van de cashflowratio beschikbaar zijn in de referentiedatabank worden de boekhoudkundige gegevens opgehaald uit de laatst beschikbare jaarrekening in deze referentiedatabank.

Ondernemingen die niet jaarrekeningplichtig zijn, dienen de gegevens uit hun laatst afgesloten resultaatrekening (de bijlage uit de fiscale aangifte) in te geven in hun steunaanvraag.

Aan ondernemingen die nog geen jaarrekening hebben neergelegd of nog geen fiscale aangifte hebben gedaan wordt de gemiddelde score van de andere deelnemers aan de call op dit criterium toegekend (0,5).

De cashflowratio wordt via de normalisatieformule (door middel van een gemiddelde en een standaardafwijking) teruggebracht op een schaal tussen 0 en 1 (tot op 4 cijfers na de komma).

In de globale beoordeling (kwalitatieve en differentiëeringscriteria) telt dit criterium voor 3%.

3.4.3. DE TOETREDING TOT HET AUDITCONVENANT

Het auditconvenant richt zich tot de *middelgrote energie-intensieve* vestigingen met een energieverbruik van minstens 0,1 Pj en minder dan 0,5 Pj.

- Ondernemingen met 1 of meer vestigingen die tot deze doelgroep behoren en niet toegetreden zijn tot het auditconvenant op het ogenblik van de indiening van de steunaanvraag scoren niet op dit criterium.
- Ondernemingen die tot de doelgroep behoren en waarbij alle vestigingen zijn toegetreden tot het auditconvenant, scoren wel op dit criterium.
- Ondernemingen die niet tot de doelgroep van het auditconvenant behoren, scoren ook op dit criterium.

De controle gebeurt in eerste instantie op basis van de gegevens die door de onderneming worden opgegeven bij het indienen van de steunaanvraag. De juistheid hiervan wordt enkel gecontroleerd voor de ondernemingen met een score die mbt de wegingscoëfficiënt van dit criterium boven of onder de grensscore gerangschikt werden en die aangaven dat ze zijn toegetreden tot het auditconvenant. Enkel bij deze groep bestaat de mogelijkheid dat door een onjuiste opgave van de gegevens ze net binnen of buiten de positief gerangschikte groep vallen.

Een onderneming waarbij alle vestigingen tot de doelgroep van het auditconvenant behoren en toegetreden zijn tot het auditconvenant krijgt een score van 1 op dit criterium. Een onderneming met één of meer vestigingen die tot de doelgroep van het auditconvenant behoort maar niet zijn toegetreden scoort niet op dit criterium (score 0). Een onderneming die met al haar vestigingen niet tot de doelgroep van het auditconvenant behoort, krijgt eveneens een score van 1.

In de globale beoordeling (kwalitatieve en differentiëringcriteria) telt dit criterium voor 3%.

3.4.4. HET BESCHIKKEN OVER EEN MILIEUCERTIFICAAT OF ECO-EFFICIËNTIESCAN (OVAM)

Milieuzorgsystemen bevordere, de milieu-inspanningen van industriële ondernemingen. De milieu-inspanningen hebben betrekking op het gebruik van grondstoffen en energie, het recupereren en afvoeren van afval, de uitstoot via lucht, water en grond, het naleven van sectorale regelgeving, productiebeheer en het effect van bepaalde producten op de gezondheid en het milieu.

Het beschikken over een milieucertificaat en het ondergaan van de OVAM eco-efficiëntiescan geven aan dat de investering is ingebed in een globale visie van de onderneming t.a.v. milieu, rationeel energiegebruik en duurzaam ondernemen.

De certificaten die in aanmerking worden genomen zijn:

- Milieucharter/ West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen
- ISO14001
- MAS

Een onderneming die in het bezit is van een certificaat en/of de OVAM eco-efficiëntiescan heeft ondergaan krijgt een score van 1 op dit criterium. De score is voor elk van de certificaten en de OVAM eco-efficiëntiescan gelijkwaardig en bedraagt 1 wanneer een onderneming beschikt over één of meerdere certificaten. De certificaten moeten in het bezit en geldig zijn op de aanvraagdatum. Ook dient de onderneming aan te tonen dat ze de OVAM eco-efficiëntiescan ten laatste heeft ondergaan op de datum van de aanvraag. In de globale beoordeling (kwalitatieve en differentiëringcriteria) bedraagt het gewicht 4%.

3.4.5. DE WEGINGSGCOËFFICIËNTEN, BEREKENING VAN DE TOTAALSCORE EN BEKENDMAKING VAN DE RESULTATEN

Het gewicht en de inhoud van elk criterium wordt bij elke oproep bepaald door de minister. Het grootste gewicht wordt toegekend aan de kwalitatieve beoordeling van de technologie (via de performantiefactor) waardoor de score op dit criterium doorslaggevend is. Momenteel worden volgende gewichten gehanteerd:

Criteria	Wegingscoëfficiënt
Performantiefactor (P)	0,90
Cashflowratio (C)	0,03
Auditconvenant (A)	0,03
Milieucertificaat / OVAM eco-efficiëntiescan (M)	0,04
Totaalscore (S)	1,00

De *totaalscore* wordt berekend aan de hand van volgende formule:

$$S = (P \times 0,9) + (C \times 0,03) + (A \times 0,03) + (M \times 0,04)$$

S: Totaalscore (tot op 4 cijfers na de komma)

P: Kwalitatieve beoordeling van de technologie via de performantiefactor

C: Beoordeling van de economische leefbaarheid via de genormaliseerde cashflowratio

A: De toetreding tot een energiebeleidsovereenkomst via de al of niet toetreding tot het auditconvenant

M: Het beschikken over een milieucertificaat via de score op het milieucertificaat

De rangschikking van alle subsidieaanvragen wordt vastgesteld door de minister in een ministerieel besluit. Dit ministerieel besluit wordt op de website gepubliceerd binnen vier maanden na de uiterste indieningsdatum van de subsidieaanvraag. Het bevat de lijst van de gerangschikte ondernemingen met de volgende gegevens per onderneming:

- De naam en het projectnummer
- Gunstig of niet gunstig gerangschikt
- De behaalde plaats in de rangschikking
- De behaalde totaalscore

De beslissing tot toekenning van de subsidie wordt schriftelijk aan de gunstig gerangschikte onderneming bezorgd, met vermelding van de steun, de motivering, de uitbetalingmodaliteiten, de na te leven voorwaarden en de beroepsmogelijkheden.

Ook de niet gunstig gerangschikte ondernemingen worden schriftelijk in kennis gesteld met vermelding van de motivering en de beroepsmogelijkheden.

3.5. SUBSIDIEBEREKENING, UITBETALING EN TERUGVORDERING

De subsidie-enveloppe wordt verdeeld over de best gerangschikte aanvragen. Als het saldo niet voldoende is om de volgende aanvraag volledig te subsidiëren, wordt met dit saldo geen subsidie meer toegekend. De betreffende ondernemingen zijn in dit geval niet gunstig gerangschikt. Voor 2010 is er een budget voorzien van 120 miljoen euro verdeeld over 3 oproepen van telkens 40 miljoen euro.

De ecologiepremie bedraagt **20%** voor grote ondernemingen en **40%** voor kleine- en middelgrote ondernemingen. Deze kan oplopen tot **maximum 1.750.000 euro per aanvraag**. De steun wordt berekend op de ecologische meerkost van de essentiële (investerings)componenten, vermeld op de LTL.

De subsidie wordt uitbetaald in drie schijven:

- 50% op zijn vroegst dertig dagen na de beslissing tot toekenning van de subsidie op voorwaarde dat de onderneming de volgende twee voorwaarden vervult:
  - o De onderneming vraagt online de uitbetaling van de schijf aan.
  - o De onderneming heeft de ecologie-investeringen gestart.
- 20% op zijn vroegst dertig dagen na de beslissing tot toekenning van de subsidie op voorwaarde dat de onderneming de volgende twee voorwaarden vervult:
  - o De onderneming vraagt online de uitbetaling van de schijf aan.
  - o De onderneming heeft de ecologie-investeringen voor 70 % uitgevoerd.
- 30 % op zijn vroegst dertig dagen na de beslissing tot toekenning van de subsidie en na beëindiging van de ecologie-investeringen op voorwaarde dat de onderneming de volgende vier voorwaarden vervult:
  - o De onderneming vraagt online de uitbetaling van de schijf aan.
  - o De onderneming heeft de ecologie-investeringen volledig uitgevoerd en exploiteert de ecologie-investeringen in de onderneming.
  - o De onderneming heeft geen achterstallige schulden bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid of in het kader van subsidiemaatregelen in toepassing van het decreet. Als er achterstallige schulden zijn, wordt de uitbetaling opgeschort tot de onderneming het bewijs levert dat deze schulden werden aangezuiverd.

- De onderneming voldoet aan alle voorwaarden bepaald in het decreet en in dit besluit

Ingeval van achterstallige schulden bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid of in het kader van subsidiemaatregelen in toepassing van het *Decreet van 31 januari 2003 betreffende het economische ondersteuningsbeleid*, wordt de uitbetaling van de ecologiepremie opgeschort tot de onderneming het bewijs levert dat deze schulden werden aangezuiverd.

De aanvragen tot uitbetaling moeten ingediend worden binnen zes maanden na het beëindigen van de investeringen. Als de investeringen al voor de beslissing tot toekenning van de ecologiepremie beëindigd werden, moeten de aanvragen tot uitbetaling ingediend worden binnen 6 maanden na de beslissing tot toekenning van de ecologiepremie.

De subsidie kan geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden binnen tien jaar na de indieningsdatum van de subsidieaanvraag in geval van:

- Faillissement, vereffening, gerechtelijk akkoord, boedelafstand, ontbinding, vrijwillige of gerechtelijke verkoop, sluiting in het kader van een sociaal-economische herstructureringsoperatie met tewerkstellingsafbouw tot gevolg, als die feiten zich voordoen binnen vijf jaar na het beëindigen van de ecologie-investeringen
- Vervreemding of wijziging van de oorspronkelijke bestemming of van het gebruik van de ecologie-investeringen binnen vijf jaar na het beëindigen van de ecologie-investeringen
- Niet-naleving van de wettelijke informatie- en raadplegingsprocedures bij collectief ontslag binnen vijf jaar na het beëindigen van de ecologie-investeringen
- Niet-naleving van de bij het decreet of dit besluit opgelegde voorwaarden

3.6. BOEKEN, AFSCHRIJVEN EN FISCALE VRIJSTELLING

De investeringen worden geboekt onder de rubrieken 21 tot 27 van de jaarrekening voor ondernemingen die jaarrekeningplichtig zijn. Andere ondernemingen moeten deze uitgaven opnemen in de afschrijvingstabel. De investeringen moeten afgeschreven worden conform de boekhoudwetgeving en dit ten minste over een termijn van 3 jaar. Immateriële investeringen moeten verworven worden tegen marktvoorwaarden van derden waarin de aanvrager geen directe of zijdelingse zeggenschap uitoefent.

De ecologiepremie is fiscaal vrijgesteld.

Voor meer informatie kan u terecht bij:

Agentschap Ondernemen

Afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid

Elipsgebouw | Koning Albert II-laan 35, bus 12, 1030 Brussel

Robert KINABLE | 02 553 37 70 | robert.kinable@agentschapondernemen.be

www.vlaanderen.be/ecologiepremie

4. INVESTERINGSAF TREK VOOR ENERGIEBESPARENDE EN MILIEUVRIENDELIJKE INVESTERINGEN VAN ONDERNEMINGEN

4.1. ENERGIEBESPARENDE INVESTERINGEN

Wanneer nijverheids-, handels-, landbouwondernemingen of beoefenaars van een vrij beroep energiebesparende investeringen doen, kunnen ze vrijgesteld worden van de belasting van winst en baten op een deel van de aanschaffings- of beleggingswaarde.

Deze investeringsaftrek geldt enkel voor:

- Investeringsaftrek die energiebesparing als specifiek doel hebben
- Afschrijfbaar materiële en immateriële vaste activa
- Activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht
- Activa gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid in België

De investeringsaftrek geldt niet voor vaste activa:

- Die niet uitsluitend voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt
- Die zijn verkregen of tot stand gebracht om het recht van gebruik ervan aan een derde over te dragen bij leasingcontract of bij overeenkomsten van erfpacht of opstal en deze derde hierop afschrijvingen mag toepassen
- Waarvan het recht van gebruik door huur, door een andere overeenkomst of zelfs ten kosteloze titel is overgedragen aan een derde, tenzij die derde een natuurlijke persoon betreft die de vaste activa in België gebruikt voor het behalen van winst of baten en die het recht van gebruik daarvan niet verder overdraagt
- Die niet afschrijfbaar zijn
- Waarvan de afschrijving over minder dan 3 belastbare tijdperken is gespreid
- Bestaande uit personenauto's en auto's voor dubbel gebruik

Indien de aanvraag wordt goedgekeurd kan men zich verwachten aan een belastingverlaging. Deze berekent men door een percentage af te trekken van de winst of de baten van het belastbare tijdperk waarin de energiebesparende investeringen zijn verkregen of tot stand gebracht (15,5 % aanslagjaar 2010).

Dit is een federale belastingmaatregel. De wetgeving vindt u op www.fisconet.fgov.be. Meer informatie over deze maatregel kan u bekomen via de FOD Financiën: minfin.fgov.be (02/572.57.57).

Vlaamse bedrijven dienen een attest aan te vragen via het Vlaamse Energieagentschap: www.energiesparen.be | energie@vlaanderen.be. U vindt eveneens meer informatie op www.ondernemen.vlaanderen.be.

4.2. MILIEUVRIENDELIJKE INVESTERINGEN IN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

Wanneer nijverheids-, handels-, landbouwondernemingen of beoefenaars van een vrij beroep milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling doen, kunnen ze vrijgesteld worden van de belasting van winst en baten op een deel van de aanschaffings- of beleggingswaarde.

De investeringsaftrek geldt enkel voor:

- Investerings die energiebesparing als specifiek doel hebben
- Afschrijfbaar materiële en immateriële vaste activa
- Activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht
- Activa gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid in België

De investeringsaftrek geldt niet voor vaste activa:

- Die niet uitsluitend voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt
- Die zijn verkregen of tot stand gebracht om het recht van gebruik ervan aan een derde over te dragen bij leasingcontract of bij overeenkomsten van erfpacht of opstal en deze derde hierop afschrijvingen mag toepassen
- Waarvan het recht van gebruik door huur, door een andere overeenkomst of zelfs ten kosteloze titel is overgedragen aan een derde, tenzij die derde een natuurlijke persoon betreft die de vaste activa in België gebruikt voor het behalen van winst of baten en die het recht van gebruik daarvan niet verder overdraagt
- Die niet afschrijfbaar zijn
- Waarvan de afschrijving over minder dan 3 belastbare tijdperken is gespreid
- Bestaande uit personenauto's en auto's voor dubbel gebruik

Indien de aanvraag wordt goedgekeurd kan men zich verwachten aan een belastingverlaging. Deze berekent men door een percentage af te trekken van de winst of de baten van het belastbare tijdperk waarin de milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling zijn verkregen of tot stand gebracht (15,5 % aanslagjaar 2010).

Dit is een federale belastingmaatregel. De wetgeving vindt u op www.fisconet.fgov.be. Meer informatie over deze maatregel kan u bekomen via de FOD Financiën: minfin.fgov.be (02/572.57.57).

Vlaamse bedrijven dienen een attest aan te vragen bij de dienst Milieu-integratie en subsidiëringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie: www.lne.be.

5. MILIEUVRIENDELIJKE VOERTUIGEN

Nu iedereen nadenkt over zijn/haar ecologische voetafdruk, is paardrijden meer dan ooit één van de mooiste en milieuvriendelijkste verplaatsingswijzen. De vrachtwagens of jeeps waarmee deze dieren zelf getransporteerd worden, zijn dit helaas vaak niet. De overheid helpt u om dit probleem op te lossen door verschillende steunmaatregelen aan te bieden.

5.1. EEN ROEFILTER INBOUWEN IN EEN BESTAANDE WAGEN

Om de roeituitstoot van dieselwagens en vrachtwagens te verminderen kan je een roefilter laten installeren. Er bestaan twee soorten:

- Open filters die zo'n 30-50% van de roeituitstoot reduceren
- Gesloten filters die meer dan 90% van de roeituitstoot verminderen

Particulieren die een roefilter laten inbouwen in een bestaande auto of bestelwagen kunnen hiervan 80% terugbetaald krijgen, beperkt tot een maximum van 400 euro. Dit voordeel is momenteel niet beschikbaar voor particuliere paardenvrachtwagens.

Enkel *bedrijven* kunnen steun verkrijgen als ze een vrachtwagen willen voorzien van een roefilter. Als bedrijven hun voertuig(en) uitrusten met een roefilter bedraagt de subsidie maximaal 40 % voor kleine en middelgrote ondernemingen en maximaal 20 % voor grote ondernemingen. De totale steun wordt beperkt tot 1.750.000 euro per subsidieaanvraag.

Deze maatregelen vallen onder de bevoegdheid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie: ine.vlaanderen.be.

Over de roefilterpremie voor particulieren vindt u meer informatie op: www.roefilterpremie.be.

De roefiltertegemoetkoming voor bedrijven valt onder de Ecologiepremie voor ondernemingen. Hierover vindt u alles op: www.vlaanderen.be/ecologiepremie.

5.2. BELASTINGSVOORDEEL BIJ AANKOOP VAN EEN MILIEUVRIENDELIJKE WAGEN

U krijgt onmiddellijke overheidskorting op de aankoopfactuur van onderstaande wagens:

- Een nieuw voertuig met een maximale CO₂-uitstoot van 115 gram per km

- Een nieuw dieselveertuig met een CO₂-uitstoot van minder dan 130 gram per km dat standaard is uitgerust met een roetfilter die maximum 5 milligram deeltjes per km uitstoot

De handelaar houdt de korting onmiddellijk af van de prijs van het voertuig. De koper moet dus zelf niets meer doen om de prijsvermindering te krijgen.

Voor het berekenen van de korting wordt er een onderscheid gemaakt tussen 2 categorieën van auto's:

- Voertuigen met minder dan 105 gram CO₂-uitstoot per km geven recht op een korting van 15% op de aankoopprijs (btw inbegrepen). Voor het burgerlijk jaar 2009 bedraagt de korting maximaal 4 540 euro (netto geïndexeerd bedrag).
- Voertuigen met een CO₂-uitstoot tussen 105 en 115 gram per km geven recht op een korting van 3% op de aankoopprijs (btw inbegrepen). Voor het burgerlijk jaar 2009 bedraagt de korting maximaal 850 euro (netto geïndexeerd bedrag).

Vanaf 2009 krijgt de koper daar bovenop een korting van 210 euro (netto geïndexeerd bedrag) op de aankoopprijs (btw inbegrepen) van een nieuw dieselveertuig met een CO₂-uitstoot van minder dan 130 gram per km dat standaard is uitgerust met een *roetfilter* die maximum 5 milligram deeltjes per km uitstoot. Deze maatregel blijft naar alle waarschijnlijkheid ook van toepassing gedurende het hele jaar 2010. Vanaf 2011 voert de Europese Commissie de verplichting in dat alle dieselmodellen standaard met een roetfilter moeten worden uitgerust.

De korting op de aankoopprijs van een milieuvriendelijk voertuig geldt voor de aankoop "*in nieuwe staat*" van een personenwagen, een wagen voor dubbel gebruik of een minibus (geen vrachtwagens). Enkel natuurlijke personen (dus geen vennootschappen of rechtspersonen) die in België wonen en die het voertuig hebben ingeschreven bij de DIV (Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen) kunnen de korting krijgen.

Een vrachtwagen voor paardenvoer beantwoordt dus niet aan de vereisten. De wagen waarmee een trailer getrokken wordt kan mogelijks wel voldoen indien deze niet op naam van een bedrijf werd aangekocht.

Dit is een federale steunmaatregel. Meer informatie kan u raadplegen op de website van de Federale Overheidsdienst Financiën: <https://minfin.fgov.be>. Klik vervolgens op: Thema's > Vervoer > Aankoop in België.

Om te ontdekken hoe milieuvriendelijk bepaalde wagenmodellen zijn, kan u een kijkje nemen op www.ecoscore.be.

6. BELASTINGSVOORDELEN VOOR ENERGIEBESPARENDE WOONINVESTERINGEN

De federale overheid geeft belastingvoordelen (bv: verlaging van de aankoopfactuur door minder BTW aan te rekenen) aan personen die de volgende energiebesparende werken uitvoeren in hun woning:

- Vervanging van oude stookketels
- Onderhoud van stookketels
- Installatie van een systeem van waterverwarming door middel van zonne-energie
- Plaatsing van zonnecelpanelen voor het omzetten van zonne-energie in elektrische energie
- Plaatsing van alle andere uitrustingen voor de productie van geothermische energie
- Plaatsing van dubbele beglazing
- Isolatie van een dak
- Plaatsing van een warmteregeling van een installatie voor centrale verwarming door middel van thermostatische kranen of door een kamerthermostaat met tijdschakeling
- Energie-audit van de woning

Enkele voorwaarden:

- De werken moeten verplicht worden uitgevoerd door een geregistreerd aannemer. In het geval dat men zelf materialen of apparaten aankoopt en ze daarna door een geregistreerd aannemer laat plaatsen, komen enkel de uitgaven m.b.t. de plaatsing in aanmerking voor belastingvermindering.
- Het moet een woning betreffen, d.w.z. *een gebouw (of een gedeelte van een gebouw) dat, door zijn aard, bestemd is om te worden bewoond door één of meerdere personen (eengezinswoning, appartement, studio,...).*

Wanneer in dit gebouw een beroepsactiviteit wordt uitgeoefend, moet het gebouw zijn aard van bewoning behouden om de belastingvermindering te krijgen. De energiebesparende uitgaven die betrekking hebben op het deel van de woning dat door de belastingplichtige (eigenaar of huurder) voor het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid wordt gebruikt, geven geen recht op belastingvermindering indien deze uitgaven ingebracht worden als beroepskosten of recht geven op een investeringsaftrek.

Raadpleeg de website van de Federale Overheidsdienst Financiën voor meer informatie over de voorwaarden en de uiteindelijke bedragen van de belastingvoordelen: minfin.fgov.be.

Klik vervolgens op Thema's > Woning

7. ECO-CHEQUES VOOR WERKNEMERS

Werkgevers kunnen sinds 2009 hun medewerkers belonen met eco-cheques. Hiermee kan het personeel producten en diensten met een ecologisch karakter aankopen. De cheques vormen een sociaal voordeel vrijgesteld van sociale bijdragen en belastingen. Eigenlijk werken ze volgens het principe van de reeds langer bestaande maaltijdcheques, cultuurcheques en sportcheques. In tegenstelling tot voor bijvoorbeeld de maaltijdcheque moet werknemers geen eigen bijdrage betalen voor de eco-cheque.

Ook hippische bedrijven kunnen dit extralegale voordeel aanbieden als ze dit willen. Een eco-cheque moet in beginsel worden toegekend op basis van een collectieve arbeidsovereenkomst (cao), hetzij van de sector, hetzij van het bedrijf. Waar er geen sector-cao is, zal het afhangen van de besprekingen op bedrijfsvlak. Indien er geen vakbondsafvaardiging is in de onderneming of de werknemer behoort tot een personeelscategorie waarvoor gewoonlijk geen cao's gesloten worden, kan de toekenning van de eco-cheque ook geregeld worden met een individuele schriftelijke overeenkomst. De cao of schriftelijke overeenkomst bepaalt onder andere het totale bedrag aan eco-cheques, de waarde van elke afzonderlijke cheque en het aantal keren dat er in de loop van het jaar ecocheques worden toegekend. In 2009 en 2010 werden sommige sectoren vanuit de overheid verplicht om hun werknemers te voorzien van eco-cheques. De bedrijven waar dit voor geldt werden op de hoogte gesteld door hun sociaal secretariaat.

De producten die met de cheques gekocht kunnen worden liggen vast in een omvangrijke lijst die wordt beheerd door de Nationale Arbeidsraad. Deze opsomming is van onbepaalde duur, maar kan jaarlijks worden herzien.

De lijst is opgebouwd rond zes ecologische doelstellingen:

- *Energiebesparing*: Isolatie van woningen, energiezuinige elektrische apparaten, spaarlampen,...
- *Waterbesparing*: Spaardouchekoppen, recuperatietanks voor regenwater,...
- *Duurzame mobiliteit*: Plaatsing van roetfilters in dieselwagens, LPG-installatie, vervoersbewijzen voor openbaar vervoer, aankoop en onderhoud van fietsen, cursussen ecodriving
- *Voorkoming van afval*: Oplaadbare NiMH-batterijen en oplaadtoestellen voor dergelijke batterijen, ...
- *Ecodesign*: Producten en diensten met het Europese ecolabel
- *Natuur*: Duurzaam geëxploiteerd hout, bomen, planten, zaden,...

U kan deze producten en diensten aankopen bij handelaars en (diensten-)leveranciers die eco-cheques aanvaarden. Net zoals bv. bij maaltijdcheques zijn ze dit niet verplicht.

Meer informatie vindt u in het dossier *Eco-cheques* van de Nationale Arbeidsraad: www.cnt-nar.be (Klik vervolgens op: Thema's > Ecocheques).

Werkgevers kunnen hun eco-cheques slechts bij twee organisaties bestellen: Accor en Sodexho. Op hun websites kan u erg veel nuttige info rond dit onderwerp raadplegen: www.accorservices.be | www.sodexho.be

8. ECO-EFFICIËNTIESCAN: MEER DOEN MET MINDER

Van 2006 tot en met 2009 konden bedrijven een gratis eco-efficiëntiescan aanvragen bij OVAM. Dit onderzoek toonde hoe de onderneming zich kon verbeteren op milieu- en ecologievlak. Er werden maar liefst 1000 bedrijven doorgelicht. Zij kregen advies op maat om het eco-efficiëntieprincipe *meer doen met minder* toe te passen. Veel ondernemingen implementeerden maatregelen op vlak van energie, afvalpreventie, transport,... Sommigen gingen zelfs nog een stapje verder en maakten werk van productontwikkeling en ecodesign of namen de samenwerking binnen hun keten onder de loep. Uiteindelijk bespaarde zowat elke deelnemende onderneming kosten en was het milieu er ook wel mee gebaat.

Momenteel bestaat de originele steunmaatregel niet meer maar de opgedane kennis werd wel vertaald naar een *online* scanapplicatie. Deze gratis online bedrijfsdoorlichting leert bedrijven hoe ze meer kunnen doen met minder en geeft ook nuttige tips voor de realisering van financiële besparingen.

8.1. WAT IS ECO-EFFICIËNTIE?

Om het begrip Eco-efficiëntie te definiëren kunnen we best de bezieler van de scan aan het woord laten. Onderstaande tekst vindt u op de online scanpagina:

“Het is eigenlijk vrij voor de hand liggend: Als een bedrijf minder energie, water en materiaal gebruikt om dezelfde hoeveelheid product te maken, dan dalen de kosten en is het bedrijf meer competitief. U gaat dus op zoek naar winst voor het milieu (minder energie, minder water, minder materiaal) én naar winst voor het bedrijf (minder kosten en meer competitief).

Waarom zou u het doen? Het zijn ondertussen klassiekers geworden: positief bedrijfsimago, daling van de milieubelasting, economische voordelen, verbeterde arbeidsomstandigheden,...

Verbetering van de eco-efficiëntie van uw bedrijf kan zich situeren in de volgende domeinen:

Processen: Minder afval en emissies in de productiefase. Misschien denkt u dat dit niet van toepassing is op uw productieproces, want dat werkt al behoorlijk efficiënt. Maar wie weet krijgt u na het overlopen van de voorgestelde maatregelen toch zin om een aantal zaken nader te bekijken. Zijn de afvalhoeveelheden al maximaal beperkt, of is er ergens een verlies van kostbare grondstoffen te vermijden? Zijn er energiebesparingen te realiseren? Betere verlichting, betere isolatie, minder persluchtverlies,... En uw verpakkingen, heeft u daar al over nagedacht? Minder verpakkingsmateriaal betekent een lagere verpakkingskost. Een optimale transportplanning bespaart dan weer én kilometers én tijd.

Producten: Een product belast in elk van zijn levensfasen het milieu: bij de leverancier van grondstoffen en halffabrikaten, tijdens de productie, bij de distributeurs, installateurs en eindgebruikers én uiteindelijk bij de afvalverwerker. Hoe kan uw ontwerpafdeling hier het verschil maken? Door bij de ontwerpbeslissingen ook de gevolgen voor het milieu te overwegen in alle levensfasen van het product en zo het milieuaspect gelijkwaardig te behandelen als functionaliteit, prijs, kwaliteit,... Zijn er

milieuvriendelijker alternatieven voor de grondstoffen? Kan het energiegebruik van uw product verminderd worden? En later, als uw product afgedankt wordt, is het recyclebaar of kunnen onderdelen gerecupereerd worden?

Markten en keten: De consument vraagt, u draait? Het huidig product- en dienstenaanbod eist veel grondstoffen en energie. Het kan ook anders. Vernieuwende bedrijven herdenken de markt. Zij weten vraag en aanbod bij te sturen. Dit geeft hen zicht op nieuwe economische groei en hogere winstmarges. Wij wijzen u op aantal mogelijkheden om uw plaats op de markt te verstevigen of uit te breiden: ketensamenwerking, groene marketing en product-dienstcombinaties.

Management: In alles wat met milieuzorg binnen het bedrijf te maken heeft, staat geschreven 'betrek het management'. En dat is natuurlijk ook zo. Om eco-efficiëntie binnen het bedrijf op lange termijn te garanderen, is het noodzakelijk dat het structureel wordt opgenomen in de managementvisie en het bedrijfsbeleid. Dit houdt ook meer in dan milieuzorg formaliseren met een milieubeleidsverklaring. Worden er voldoende instructies gegeven rond de (nieuwe) interne procedures? Worden geplande acties opgevolgd, resultaten gemeten? Is er een beleid rond milieuvriendelijke aankopen?

Indicatoren

Wanneer de benzinemeter van uw auto in het rood gaat, dan weet u dat u moet tanken. Wanneer uw kind meer dan 38°C koorts heeft, is het ziek. Hoe weet u of het bedrijf economisch ziek of gezond is? Waar en wanneer gaat u op milieuvlak in het rood? Het meten van relevante bedrijfsgegevens op economisch of milieuvlak is belangrijk voor het bedrijf. Zonder te meten kan uw bedrijf niet verbeteren. We vragen u de basismetgegevens in te voeren om zo eco-efficiëntie-indicatoren te berekenen. Eco-efficiëntie kan uitgedrukt worden door de verhouding te berekenen tussen een drukindicator en een economische indicator. Opvolging van deze indicatoren op regelmatige basis (maandelijks of (half)jaarlijks) helpt u een beeld te schetsen van uw prestaties op het vlak van eco-efficiëntie. Hoe meer en hoe beter u uw data bijhoudt, hoe betrouwbaarder uw indicatoren worden."

(OVAM - www.eco-efficiëntie.be)

8.2. HOE SCAN IK MIJN BEDRIJF?

Surf naar www.ovam.be/eco-efficientiescan. Daar kan u meteen een scan van uw bedrijf uitvoeren.

De scan omvat volgende onderdelen:

- Een korte analyse van uw bedrijfsprofiel
- Een overzicht van eco-efficiënte maatregelen: Deze maatregelen zijn gebundeld per onderwerp. U kan als het ware shoppen tussen de verschillende onderwerpen. U duidt aan welk maatregelen voor u relevant zijn, deze verbeteraspecten worden dan uitgebreid opgenomen in een rapportage.

- De mogelijkheid tot het berekenen van een aantal indicatoren
- Een rapportagemodule waar dieper wordt ingegaan op de door u geselecteerde opties: Hier krijgt u ofwel voldoende eerste lijnsadvies om zelf aan de slag te gaan ofwel verwijzingen naar meer gespecialiseerd advies.

“U doorloopt de modules die voor u van toepassing of van belang kunnen zijn. Daar geeft u aan welke maatregelen u zou kunnen implementeren in uw bedrijfsvoering. De online module maakt tenslotte een rapport op met alle uitgebreide info over de gekozen maatregelen. U vindt hier ook links naar andere nuttige sites en verwijzingen naar het Agentschap Ondernemen. Zij verwijzen u graag door naar andere bedrijfsondersteunende instanties voor advies, subsidies of steun rond innovaties.”

(OVAM - www.eco-efficiëntie.be)

Voor meer informatie, voorwaarden en de aanvraagprocedure kan u terecht op de website van OVAM: www.eco-efficiëntie.be. Klik vervolgens op onderstaande link:

Afval > Eco-efficiëntie > Online eco-efficiëntiescan

9. AGENTSCHAP ONDERNEMEN: ENERGIEDIENSTEN VOOR ONDERNEMINGEN

Het Agentschap Ondernemen moedigt in haar dienstverlening naar bedrijven onder andere een efficiënter milieuvriendelijker, rationeler en duurzamer energiegebruik aan. Dit gebeurt op een aantal verschillende manieren:

Gratis energiescan en energieadvies bij nieuwbouw en renovatie

Tijdens een bedrijfsbezoek brengen de accountmanagers van het Agentschap Ondernemen de energieverbruikers in een bedrijf in kaart en stellen ze haalbare energiebesparingsmaatregelen voor.

Energieadvies bij nieuwbouw en renovatie – Indien u nieuwbouw- of renovatieplannen heeft, geven de accountmanagers van het Agentschap Ondernemen energieadvies op maat van uw project. In een gesprek worden energiezuinige HVAC-technieken, EPB-regelgeving, steunmaatregelen, ... en duurzaam bouwen toegelicht.”

Gesubsidieerd thematisch advies

Via het EFRO-project 'REG in kmo's' kan na een energiescan of na het energieadvies bij nieuwbouw of renovatie verder advies per thema (verlichting, perslucht, HVAC, WKK, ...) uitgevoerd worden door gespecialiseerde energiestudiebureaus. Het Agentschap Ondernemen komt hierbij financieel tussen voor 2/3 van de kosten met een max. van 3000 EUR. Voor specifieke thema's kan ook VITO de studies voor kmo's uitvoeren die via het EFRO-project 'Prodem' voor 2/3 financieel worden gesteund.

Na het thematisch advies zal blijken of de maatregelen technisch en financieel haalbaar zijn. Het Agentschap Ondernemen kan u dan verder begeleiden door u in contact te brengen met leveranciers van de energietechnologie. Bij het uitvoeren van investeringen kan u voor informatie omtrent subsidies ook bij het Agentschap terecht.

Eerstelijnsadvies, informatie en begeleiding over verschillende thema's

- Steunmaatregelen energie (Investerings, advies, onderzoek en ontwikkeling ...)
- REG – rationeel energiegebruik (Efficiënt omgaan met en besparen op energie)
- Duurzame energieopwekking (Hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling)
- Regelgeving energie (Energieprestaties en binnenklimaatseisen voor gebouwen, haalbaarheidsstudies alternatieve energie bij nieuwbouw, energieconvenanten, energieplanning-BEP, broeikasgasemissies-VER ...)
- Energiemarkt (Producenten, leveranciers, netbeheerders, regulatoren, contractbemiddelaars ...)

Infosessies over actuele energithema's

Meer informatie is beschikbaar op www.agentschapondernemen.be/energie

10. VAL-I-PAC: SELECTIEF SORTEREN VAN VERPAKKINGSAFVAL BIJ KMO'S

VAL-I-PAC stimuleert en coördineert de recyclage van bedrijfsmatige verpakkingen. In dit kader begeleidt de organisatie verpakkingsverantwoordelijken en reikt ze premies uit aan ontpakkers die selectief verpakkingsafval sorteren.

a. Verpakkingsverantwoordelijken

Sinds 1998 moeten ondernemingen wettelijke verplichtingen naleven op gebied van verpakkingen en verpakkingsafval. Deze verplichtingen zijn van toepassing op bepaalde ondernemingen die verpakkingen op de Belgische markt brengen. Dit zijn de zogenaamde *verpakkingsverantwoordelijken* die:

- Producten in België verpakken of laten verpakken en op de Belgische markt brengen (Type A)
- Verpakte producten invoeren en deze op de Belgische markt brengen (Type B)
- Verpakte producten invoeren om zelf te verbruiken (Type C)

Ondernemingen die jaarlijks verantwoordelijk zijn voor meer dan 300 kg verpakkingsafval (bedrijfsmatig en/of huishoudelijk) dienen in de eerste plaats de overheid te informeren over de op de markt gebrachte verpakkingen en moeten hiervoor wettelijk vastgelegde percentages voor recyclage en nuttige toepassing behalen. Elk bedrijf dat voor minstens 300 ton verpakkingsafval per jaar verpakkingsverantwoordelijke is, alsook elk bedrijf dat voor minstens 100 ton verpakkingsverantwoordelijke type A is, is wettelijk verplicht om een preventieplan in te dienen bij de overheid (Interregionale Verpakkingscommissie – IVC). VAL-I-PAC helpt bedrijven om zich in regel te stellen met deze wetgeving.

Paardenhouderijen bereiken de genoemde aantallen zelden maar indien u toch denkt verpakkingsverantwoordelijke te zijn, kan u met VAL-I-PAC contact opnemen. Zaken als touwen en plastic folies rond ruwwoeders of de grote zakken rond krachtvoerders tellen immers ook mee.

b. Ontpakken

KMO's die selectief verpakkingsafval sorteren kunnen beroep doen op financiële steun van VAL-I-PAC.

Gooit uw hippische onderneming aanzienlijk wat bedrijfsmatig verpakkingsafval weg zoals grote krachtvoederzakken (+10 kg) of touwen en plastic folies die rond ruwwoeders zitten? Dan moet u misschien eens de VAL-I-PAC-premies bekijken. Let wel, niet voor elke paardenhouder is dit concept interessant. Vanaf het moment dat u containerhoeveelheden met verpakkingsafval vult kan het mogelijks aantrekkelijk zijn voor uw onderneming.

Er wordt een premie toegekend voor bedrijfsmatige verpakkingen die:

- Verpakkingsafval werden op Belgisch grondgebied
- Selectief gesorteerd en ingezameld worden
- Gerecycleerd worden door een erkend operator van VAL-I-PAC

Het mogen geen materialen zijn waarvoor de verpakingsverantwoordelijke zelf zijn terugnameplicht nakomt.

Er bestaan twee soorten premies:

- *De recyclagepremie:* Deze is geldig voor kunststof of houten bedrijfsmatig verpakkingsafval dat in homogene fracties ter recyclage wordt aangeboden aan een VAL-I-PAC-operator. De premie voor hout is enkel geldig indien het hout vermalen wordt tot grondstof voor de vervaardiging van spaanplaten of voor compostering. De steun bedraagt:
  - o 40 EUR per ton gerecycleerde kunststof
  - o 10 EUR per ton gerecycleerd hout.

- *Containerpremies:* Voor de plaatsing van containers voor het sorteren van bedrijfsmatig verpakkingsafval voorziet VAL-I-PAC eveneens een financiële tegemoetkoming. Het containerforfait is geldig voor bedrijfsmatig verpakkingsafval dat op Belgisch grondgebied gegenereerd wordt en door de ontpakker in selectieve containers wordt aangeboden ter recyclage.
  - o Grote rolcontainer – 1000 liter tot 8 m³: 110 EUR per jaar
  - o Kleine rolcontainer – 660 tot 999 liter: 60 EUR per jaar
  - o Afzetcontainer – > 8 m³: 110 EUR per jaar
  - o Zak voor plastic folie – > 200 liter 0,50 EUR per zak
  - o Zak voor piepschuim (EPS) – > 500 liter: 0,50 EUR per zak
  - o Plastic bak – 500 tot 680 liter: uw premie: 20 EUR per jaar
  - o Draadcontainer – 500 liter tot 2,16 m³: 20 EUR per jaar
  - o Inzamelsysteem voor gevaarlijk afval – 680 tot 800 liter: 60 EUR per jaar
  - o Draadcontainer – > 2,16 m³: 60 EUR per jaar

Voor meer informatie kan u terecht op de website van VAL-I-PAC: www.valipac.be.

11. DE GROENE SLEUTEL: ECOLABEL VOOR TOERISME EN RECREATIE

Milieubewustzijn speelt steeds meer een doorslaggevende rol bij de keuzes die mensen maken in hun dagelijks leven. Zeker op vlak van vrijetijdsbesteding en recreatie zijn milieu en natuur erg belangrijk. Recreanten ontspannen zich liefst in een natuurlijke en mooie omgeving. Dit komt ook zeker de paardensector ten goede. Het toerisme te paard bloeit immers als nooit tevoren.

De Groene Sleutel werd in het leven geroepen door Toerisme Vlaanderen en de Bond Beter Leefmilieu om camping, vakantieparken, hotels, gastenkamers, vakantiecentra en jeugdverblijven met een milieuvriendelijke aanpak te belonen. Sinds 2010 komen niet enkel logies maar ook attracties in aanmerking. Alle sites die mensen aanzetten om zich te verplaatsen om de site te bezoeken, worden als attractie gedefinieerd (bv attractieparken, waterplezier en recreatiedomeinen, musea, historische verblijfplaatsen en monumenten, kastelen en burchten, zoos en dierentuinen...)

Bedrijven die zich kandidaat stellen worden doorgelicht en degenen die voldoen aan bepaalde criteria mogen een jaar lang gebruik maken van een erkend ecolabel (de Groene Sleutel). De

aanvraag wordt onderzocht door een onafhankelijke controleur die garandeert dat logies met een Groene Sleutel voldoen aan strenge normen. De Bond Beter Leefmilieu controleert de aanvragen en een onafhankelijke jury kent de labels toe. De erkenning moet jaarlijks vernieuwd worden, om de kwaliteit ervan te blijven garanderen.

Het bezitten van het Groene Sleutel-label is een sterke troef om nieuwe, milieubewuste klanten aan te trekken. Tijdens het doorlopen van de kandidatuur krijgt de onderneming bovendien voortdurend persoonlijk advies en begeleiding. Kandidaten leren zo hoe ze het milieu kunnen sparen en hoe dit een positief effect kan hebben op het bedrijfsbudget.

Andere voordelen:

- Het bedrijf doorstaat strenge tests die de prestaties verzilveren.
- Consumenten- en milieuverenigingen zullen de accommodatie aanraden aan hun netwerk.
- Het Groene Sleutel-logo wordt internationaal erkend, wat de internationale bedrijfsmarketing vergemakkelijkt.
- De onderneming profiteert mee van de communicatie- en marketingactiviteiten die door de FEE (Federatie for Environmental Education) en de bevoegde Vlaamse instanties georganiseerd worden.

Meer informatie: www.groenesleutel.be

12. ANDERE ECOLOGISCHE STEUNMAATREGELEN

Heeft u nog altijd niet gevonden wat u zocht? Dan kan u misschien terecht op de overzichtssites of contactadressen die we hieronder op een rijtje zetten.

12.1. OVERZICHTSWEBSITE AANMOEDIGINGSMAATREGELEN ENERGIEBESPARING

Om energiebesparende investeringen te stimuleren, worden een groot aantal ondersteuningsmogelijkheden aangeboden voor zowel bedrijven als particulieren. Naast een flink pakket fiscale voordelen, biedt ook de Vlaamse overheid en de distributienetbeheerders premies. En soms doen ook de lokale besturen nog een duit in het zakje.

Enkele van deze aanmoedigingsmaatregelen werden reeds besproken in dit hoofdstuk. Maar er bestaan er nog meer. Ze vallen overzichtelijk te raadplegen op de website van het Vlaams Energieagentschap (VEA) dat zich bekommert om het energieverbruik in Vlaanderen (www.energiesparen.be). U vindt er bijvoorbeeld subsidies voor:

- Dakisolatie
- Vloerisolatie
- Muurisolatie
- Verwarming
- E-peil/ Lage-energie-woningen
- Glas
- Warmtepompen
- Zonnerboilers
- Fotovoltaïsche zonnepanelen
- Energieaudit
- Groene lening
- ...

Op deze website vindt u tevens toelichtingen over de belastingvermindering bij energievriendelijke aankopen en de 6%-BTW-regeling bij renovatie.

Indien u een onderneming heeft loont het ook de moeite om op deze website een zelfscan van het energieverbruik van uw bedrijf uit te voeren. De tool reikt een aantal potentieel interessante energiebesparende maatregelen aan en u beslist zelf hoe ver u gaat. Op het einde van de applicatie kunt u zelfs vragen dat een energieconsulent contact met u opneemt.

Voor meer informatie kan u terecht op de website van het Vlaams Energieagentschap:
www.energiesparen.be
Subsidies: www.energiesparen.be/subsidies
Zelfscan : www.energiesparen.be/kmozelfscan

12.2. SUBSIDIES VOOR BOSBEHEERDERS

De Vlaamse overheid biedt enkele subsidies aan voor privé-bosbeheerders en eigenaars van openbare bossen om hen te motiveren hun domein op een specifieke manier te beheren.

1. De subsidie voor bebossing en herbebossing stimuleert de keuze voor de meest ecologisch geschikte boomsoorten.
2. De subsidie voor openstelling (enkel privé-beheerders) tracht de sociale en recreatieve functie van het bos te versterken.
3. De subsidie voor de opmaak van een bosbeheerplan volgens de criteria duurzaam bosbeheer ruggensteunt bosbeheerders die verplicht zijn of wensen om een dergelijk document op te maken.
4. De subsidie voor de bevordering van de ecologische functie belooft eigenaars die hun bos volgens de criteria van het duurzaam bosbeheer beheren.

Om voor deze vier maatregelen in aanmerking te komen moet de aanvrager aan subsidiespecifieke en algemene voorwaarden voldoen.

De subsidies voor bosbeheerders vallen onder de bevoegdheid van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Meer informatie vindt u bij het thema "bos" op www.natuurenbos.be.

12.3. PROJECTSUBSIDIEBESLUIT: PROJECTEN MET EEN DUIDELIJKE MEERWAARDE VOOR NATUUR EN/OF MILIEU IN VLAANDEREN

Het Projectsubsidiebesluit regelt de steun aan erkende en niet-erkende verenigingen voor de uitvoering van projecten met een duidelijke meerwaarde voor de natuur en/of het milieu in Vlaanderen. Het gaat hier voornamelijk om:

- *Projecten inzake duurzaam lokaal milieubeleid (DuLoMi-projecten):* Deze begeleiden en ondersteunen steden, gemeenten en provincies bij de uitvoering van de Samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de lokale overheden.
- *Natuur- en milieuprojecten (MiNa-projecten):* Deze zijn specifiek gericht op het behoud of de verbetering van natuur- en milieukwaliteit.
- *Natuur- en milieueducatieve projecten (NME-projecten):* Deze laten kinderen, jongeren en/of volwassenen belangstelling krijgen voor natuur en milieu. Dit gebeurt via educatie, communicatie, belevingen en concrete ervaringen. NME-projecten besteden niet alleen aandacht aan het overdragen van kennis maar ook aan inzicht, persoonlijke ervaringen, denkprocessen, waarden én gedrag.
- *Projecten inzake intergemeentelijke en/of provinciale samenwerkingsstructuren:* Deze projectmodule heeft het opstarten van langdurige structurele samenwerkingsverbanden tussen lokale besturen en verenigingen tot doel. Belangrijk hierbij is dat via het projectsubsidiebesluit enkel de opstartfase van deze initiatieven kan worden gesubsidieerd.

De andere voorwaarden, de werkwijze en dergelijke meer leest u op de website van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie: www.lne.be/themas/subsidies/verenigingen

12.4. VITO- PRODEM: ONDERZOEK EN DEMONSTRATIE VAN MILIEU- EN ENERGIEVRIENDELIJKE TECHNOLOGIEËN OP MAAT VAN KMO'S

Bedrijven die menen dat ze met behulp van technologische aanpassingen of ontwikkelingen energie- en milieuvriendelijker te kunnen werken maar niet over de nodige tijd of kennis beschikken om dit te realiseren of onderzoeken kunnen terecht bij VITO.

“Via PRODEM, het PROMotie- en DEMonstratiecentrum voor milieu- en energie vriendelijke technologie, stelt VITO haar uitgebreide kennis ter beschikking van de Vlaamse kmo's. PRODEM hielp de laatste jaren ruim 300 kmo's bij het zoeken en realiseren van vernieuwende oplossingen om duurzamer te produceren. Zowel technologieleveranciers als productiebedrijven kloppen bij PRODEM aan voor resultaatgerichte projecten. Ze beogen allen de toepassing van nieuwe technologieën die de brug leggen tussen ecologie en economie. Bij PRODEM vertalen de VITO-experten hun expertise naar concrete oplossingen op maat van elke kmo. Ondersteuning van het Vlaamse Gewest en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) maakt het trouwens mogelijk om dit onderzoek ook betaalbaar te houden voor de kmo.”

(VITO - <http://www.vito.be/VITO/NL/HomepageAdmin/Home/kmo/>)

Meer informatie vindt u op www.vito.be.

12.5. MIP2: ONDERSTEUNT DE GROENE ECONOMIE

Onder de naam MIP2 (Milieu- en energietechnologie Innovatie Platform) stelt de Vlaamse overheid in 2010 5 miljoen euro ter beschikking aan onderzoekinstellingen én innovatiegezinde bedrijven om duurzame technologieën en producten te ontwikkelen.

MIP2 mikt op het sluiten van materiaal- en proceskringlopen én op de ontwikkeling van nieuwe technologieën voor slimme energieopwekking. Daarmee ondersteunt MIP de transitie naar een nieuwe, groenere economie.

Meer informatie is beschikbaar op www.mipvlaanderen.be.

12.6. ECO-INNOVATIE: INNOVATIEVE PROJECTEN, DIENSTEN EN TECHNOLOGIEËN

De EU ondersteunt innovatieve projecten, diensten en technologieën die de Europese ecologische voetafdruk kunnen verkleinen. Mensen met innovatieve uitvindingen, ideeën, werkwijzen of activiteiten kunnen reageren op de regelmatige oproepen tot aanvraagindiening.

Meer informatie en oproepen: ec.europa.eu/environment/eco-innovation/

12.7. LIFE+

Life+ ondersteunt milieubevorderende projecten in de EU en dit voornamelijk binnen onderstaande thema's:

- Klimaatverandering
- Natuur- en biodiversiteit
- Gezondheid
- Levenskwaliteit
- Natuurlijke rijkdommen
- Afval

De subsidiëring kan verschillende vormen aannemen zoals medefinanciering en kaderpartnerschapsovereenkomsten. De doelgroep bestaat zowel uit openbare als privaatrechterlijke organen, instellingen en actoren.

Meer informatie: ec.europa.eu/environment/life

12.8. KCI KADERPROGRAMMA VOOR CONCURRENTIEVERMOGEN EN INNOVATIE

Met het KCI-programma tracht de EU acties te ondersteunen ter bevordering van het concurrentievermogen en innovatie binnen de Unie. Het gaat voornamelijk over het gebruik van nieuwe informatietechnologieën, milieutechnologieën en hernieuwbare energiebronnen.

De steun kan verschillende vormen aannemen en is hoofdzakelijk gefocust op KMO's.

Meer informatie: ec.europa.eu/cip

13. PROVINCIALE ECOLOGISCHE STEUNMAATREGELEN

Hieronder volgt een opsomming van ecologische steunmogelijkheden die bij de provincies aangevraagd kunnen worden. Omdat ze slechts van toepassing zijn op een klein geografisch gedeelte van de Vlaamse Paardensector beperken we ons hier tot een opsomming. Voor meer informatie kan u terecht op de website van uw provincie. Bezoek deze regelmatig want de beschikbare maatregelen worden wel vaker aangepast. Gemeentelijke steun werd niet opgenomen in dit document. Neem dus zeker ook een kijkje op de website van uw dorp of stad.

13.1. LIMBURG

- Investerings in natuurterreinen
- Werking milieu- en natuurverenigingen
- Behoud van de biodiversiteit
- Regionale landschappen
- Ondersteuningsovereenkomsten bedreigde en uitzonderlijke soorten
- Subsidiëring van landschapsprojecten in de GLE's

Surf voor meer informatie naar www.limburg.be. Klik vervolgens op de link Subsidies. Kies daarna voor Landbouw of Europa.

13.2. OOST-VLAANDEREN

- Subsidie voor KMO's die een samenwerkingsverband opzetten met het oog op het streven naar een duurzaam bedrijventerrein
- Beheerovereenkomsten kleine landschapselementen voor onderhoud en (her)aanleg van knotwilgenrijen en veedrinkpoelen
- Natuurontwikkeling en landschapsherstel: Subsidiëring van gemeentebesturen voor het uitvoeren van acties welke kaderen in het gemeentelijk milieubeleidsplan en/of gemeentelijk milieujaarprogramma en die kaderen in de cluster natuurlijke entiteiten van de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest
- Soortenbeschermingsprojecten

Surf voor meer informatie naar www.oost-vlaanderen.be. Klik vervolgens op volgende links:
> Wonen en Milieu > Andere subsidies/reglementen

13.3. VLAAMS-BRABANT

- Premies voor dak- en buitenmuurisolatie
- Premies voor superisolerende beglazing
- Projecten rond duurzaam leven
- Premies voor een zonneboiler
- Subsidie samenwerkingsverbanden afvalpreventie
- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Bijzondere natuurbeschermingsprojecten
- Aankoop natuurgebieden

Surf voor meer informatie naar www.vlaams-brabant.be. Klik vervolgens op de link Subsidies.

TEKST: Katrien Van Miert – vzw Vlaams Paardenloket

Duboislaan 2; 1560 Hoeilaart | 02/658 09 50 | katrienvanmiert@vlaamspaardenloket.be | www.vlaamspaardenloket.be

Overname van deze informatie is mogelijk en zelfs gratis mits *voorafgaandelijke toelating* van het loket en vermelding van de bron (vzw Vlaams Paardenloket). Dit recht op overname slaat niet op de foto's, waarvoor in ieder geval het auteursrecht van de fotografen gerespecteerd moet worden.